

Mieczysław Gogacz

SKRZYDŁA ANIOŁÓW

© **Mieczysław Gogacz**

Edycja internetowa wydania pierwszego

BYDGOSZCZ 2001

SPIS TREŚCI

Wstęp	11
Dedykacja	14
ZAPIS NADZIEI	15
SPOTKANIE WIERSZY	16
POSZUKIWANIE IMIENIA WIECZORU.....	17
PRZEJĘCIE UŚMIECHU	21
SAD	22
TWORZYWO	24
POZOSTAW W WIERSZU MYŚL.....	25
NATCHNIENIE	26
KAWAŁKI NIEBA	27
BAŚŃ O WIERSZACH.....	29
CZYM JESTEŚ.....	30
SŁOŃCE LECZY POEZJĘ.....	31
TĘSKNIĘ DO WIERSZY	33

KARTKI Z PODRÓŻY	35
WIOSNA.....	36
WAKACJE	37
ROWER.....	38
DROGA W KAZIMIERZU.....	39
OBIAD W NAŁĘCZOWIE	40
SPACER.....	41
WIERZBY.....	43
ŻNIWA.....	44
PODRÓŻ POCIĄGIEM	46
GEOMETRIA SPOTKAŃ.....	47
KASPROWY WIERCH	48
PRZECHADZKA PO PŁOCKU	49
WROCŁAW	50
RYPIN	51
NOWE OSIEDLE	54
KUŹNIA W OBORACH.....	55
KUL.....	57

POCZEKAJKA KOŁO LUBLINA.....	58
LOS CZŁOWIEKA	59
RADOŚĆ DOSKONAŁA	60
ODLOT PTAKÓW	61
ŻYCIORYS.....	62
NAŚLADOWANIE ALANA Z LILIE	63
SZUKANIE DROGI.....	65
NAUKA OBCYCH JĘZYKÓW	66
SPOTKANIE.....	67
BĘDĘ ZNÓW UŚMIECHNIĘTY	68
MINĄĆ SMUTEK.....	69
WIGILIA.....	70
ZAUF AJ LUDZIOM.....	71
LUDZKIE ŻYCIE	74
LOS Y SERCA.....	77
ŚCIANOM DOMU	79
TĘPY UCZEŃ ZIEMI	81
BALLADA RADOSNA.....	83

PIOSENKA.....	86
WIECZÓR W ZIMIE	87
TWORZENIE DOMU.....	88
NIEPOKÓJ	89
UWIERZYĆ MIŁOŚCI.....	90
OCALIĆ SPRAWY WAŻNIEJSZE	92
SŁOŃCE I DZIEŃ	93
MIARA MIŁOŚCI	94
UTRACIĆ ABY ODZYSKAĆ.....	95
DLACZEGO BOISZ SIĘ MIŁOŚCI	96
ŚLUB Z AUTEM	98
ZAKOCHANIE W MARZENIU	99
WYBRAŁ POJĘCIA	100
MIŁOŚĆ OTWIERA OCZY	101
PRZYNOŚĘ CI KWIATY	102
ZAKOCHANI.....	103
OCZY NA DNIE WODY.....	105
POCAŁUNKI	106

DOM	107
MALEŃKI SYN	109
ŚMIECH PSZCZOŁY	110
UMIEĆ ROZMAWIAĆ	111
DZIECI	112
KOŁYSANKA	114
MELDUNEK MINISTRANTÓW	115
BUKIET SERC	117
„OŚMIELAMY SIĘ MÓWIĆ”	118
JUTRZNIA.....	119
NIEPOKALANA	120
PROŚBA	121
ULECZ CIERPIENIE	122
LITANIA.....	123
RORATY	125
ŁAMANIE CHLEBA	126
TRWANIE.....	128
LAS.....	129

METANOJA.....	131
RACHUNEK SUMIENIA.....	133
MODLITWA NA DZIEŃ ZIMOWY.....	134
MODLITWA ZA NIEWIDOMYCH	136
MOCNIEJSZY NIŻ ŚMIERĆ.....	137
PSALM NAWRÓCENIA.....	140
CHRYSTUS W OGRÓJCU	141
PSALM CIEMNEJ NOCY PSYCHIKI	143
PSALM PUSTYCH DNI W ZIMIE.....	145
PSALM PUSTYNI	147
PSALM TĘSKNOTY.....	149
PSALM POKUTNY.....	151
PSALM PŁACZU	153
PSALM CIEMNEJ NOCY DUSZY	159
PSALM ZŁORZECZĄCY	161
PSALM ZGODY	162
PSALM PROŚBY.....	163
PAMIĘTAJ, MÓJ BOŻE, ŻE CIĘ KOCHAM	164

PIEŚŃ IMION BOŻYCH.....	165
DEFINICJE.....	166
MIŁOŚĆ.....	167
PRZYJAŹŃ.....	168
RADOŚĆ.....	169
UŚMIECH.....	170
WDZIĘCZNOŚĆ.....	171
SAMOTNOŚĆ.....	172
TĘSKNOTA.....	173
SMUTEK.....	174
PŁACZ.....	175
CIERPIENIE.....	176
GŁOS MIŁOŚCI.....	177
ŻAL ZA GRZECHY.....	178
OBCY.....	179
BÓG.....	180
TRENY.....	182
MARSZ ŻAŁOBNY.....	183

FIAT.....	185
DZIECI UMARŁY.....	186
UŚNIJ JUŻ MÓJ ŻALU	188
ZAPOMNIEĆ.....	190
TREN NA ZAGUBIONĄ RADOŚĆ.....	191
TREN NA NIEWOLĘ SCHEMATÓW.....	193
TREN NA KONIECZNOŚĆ PRZEMIJANIA.....	194
TREN NA ZMARTWIENIE ŚWIATEM	195
TREN NA SŁUP OGNISTY NAD BIKINIĄ.....	197
TREN NA PRZEWAGĘ WSZELKIEGO ZŁA	199
APOKALIPSA CZTERECH STRON ŚWIATA	204
ROZBAWIONE SŁOWA	207
TRUD FILOZOFOWANIA.....	208
PIERWSZY ROK FILOZOFII.....	209
STUDENT I METAFIZYKA	210
MIŁOŚĆ DO KSIĄŻKI.....	211
DRZEWO PORFIRIUSZA.....	212
PROSEMINARIUM FILOZOFICZNE.....	213

SPOTKANIE Z GAŁCZYNSKIM	214
DOWÓD Z DOŚWIADCZENIA.....	215
WYCIECZKA.....	217
NAŚLADOWANIE TUWIMA.....	219
MAZUR.....	221
AMERYKA, AMERYKA.....	223
PIOSENKA O LUBLINIE.....	225
Od autora. Czym jest dla mnie poezja.....	227

WSTĘP

To nie jest propozycja literacka. To jest dar i pamiątka dla Czytelników mojej Litanii kwiatów, litanii lubianej, przypominanej, przedrukowywanej, czytanej, dla mnie przepięknej w swej religijnej zawartości. Podobnie religijna zawartość wypełnia teksty tej książki. Staralem się jedynie nadać im postać zrytmizowaną, trochę zrymowaną, łatwiejszą więc do zapamiętania i wypełnioną także sugerowanymi w tekstach obrazami. Jest to mimo wszystko postać modlitwy ustnej i myślniej.

Czytelnikom Litanii kwiatów proponuję teksty nie tylko całkowicie ich zaskakujące. Niektóre są im już znane. Dwa wiersze były drukowane w miesięczniku *Więź*, jeden w tomie serii *W nurcie zagadnień posoborowych*. Kilka fragmentów Czytelnicy rozpoznają w dwu książkach: *Błędy brata Ryszarda* i *Dzień z Matką Bożą*. Do dwu tekstów mój szwagier, profesor filozofii na KUL, dr hab. Antoni Stępień napisał melodię. Powstały dwie pieśni, które grał na pianinie podczas domowych spotkań towarzyskich. Pieśń *W biel kwiatów jabłoni* jako pieśń religijną wykonał kilka razy na organach w Kościele akademickim KUL podczas Mszy św. dla pracowników i studentów wyższych uczelni Lublina.

Teksty tej książki są głównie zapisem nastrojów i uczuć. Są z tego względu rysunkiem źródeł klimatu wielu, a może

wszystkich moich publikacji. Są więc jakby metryką ich urodzenia, wprost dokumentem początku. Jest to początek stylu i treści wszystkiego, co napisałem, treści zawsze powiązanej z przeżyciem. Wyraźnie to widać głównie w siódmym rozdziale trzeciego wydania On ma wzrastać z roku 1975 oraz w pierwszej części książki Ciemna noc miłości z roku 1985.

Religijna zawartość tekstów tej książki i wszystkich moich książek przez powiązanie z nastrojem i uczuciami wypełnia książki przeżyciem i czyni je osobistym świadectwem. Tak właśnie myślę, jak napisałem. Jest to świadectwo troski o człowieka, o jego zgodne z prawdą myślenie i o zgodne z dobrem postępowanie. To kierowanie Czytelników do prawdy i dobra jest zarazem skłanianiem ich do postępowania w zasięgu Chrystusa. Według Jana XXIII każde otwarcie się człowieka, nawet niewierzącego, na prawdę i dobro stawia go w zasięgu Chrystusa. Ponieważ tak jest, uważam swoje książki także za świadczenie o Chrystusie.

To, o czym piszę i jak piszę, nie jest propozycją zmieniającą w epoce nurty i stanowiska. Jest zareagowaniem na pytania, niepokój, zagubienie. Proponowaną odpowiedzią odślaniam rany myśli, duszy, serca i przemywam je oliwą prawdy i dobra. A potem podnoszę chorego i zranionego oraz proszę Chrystusa, by przeniósł go w ramiona Boga, bezpośrednio dostępnego w Kościele. Rany długo się leczą, głównie rany zadane agnostycyzmem, relatywizmem, woluntaryzmem, idealizmem, monizmem. Także długo się

leczą skutki niedożywienia intelektu metafizyką bytu, metafizyką człowieka, metafizyką poznania. A podleczonych znowu rani brak usprawnień intelektu i woli, brak mądrości, wiedzy, roztropności, męstwa, umiarkowania, sprawiedliwości, rozpoznawania zasad, uzależnienie od ujęć liniowych, od teorii procesu, od zgody na fałsz i zło. Znowu trzeba przemywać rany oliwą prawdy i dobra.

Treść tekstów tej książki widzę więc jako ukazanie początku i kierunku ujęć w innych swych książkach. A ten kierunek jest przez prawdę i dobro dotknięciem istnienia, a w nim Chrystusa i Boga. I widzę tę treść jako biograficzny zapis wysiłku kierowania siebie, wszystkiego i wszystkich do Chrystusa.

Proszę Chrystusa, aby wszystkich, którzy kierują się do Niego, przygarnął do swojego Najświętszego Serca.

DEDYKACJA

Już wiem, jak ciężko błąkać się w lesie
I noc przeżywać, i pragnąć chleba
Lub gdy tza w duszę smutku naniesie
Samotnym zostać, gdy cierpieć trzeba

Już wiem, jak dobrze, gdy uśmiech w twarzy
Gdy biel stokrotek zbieram z trawnika
Gdy mi się w prawdę lot śmiały marzy
Gdy z pragnień czynu, czyn mój wynika

Już wiem, więc w smutku cieszyć chcę ludzi
A gdy weseli, strzec ich radości
Pomóż mi wierszu! Ty łatwiej budzisz
Radość i pokój, łatwiej i prościej

ZAPIS NADZIEI

SPOTKANIE WIERSZY

Stworzyłem kształt
słowom
które chciały rozkwitnąć
i odejść

własnym słowom
i zostałem sam

one swoim żyją światem
kształtem sztuki
a kiedy chcę je spotkać
uścisnąć jak ojciec
sam dorastać muszę
dolo moja
i
szczęście
bo się muszę stawać sztuką
pięknem
o kształcie człowieka

POSZUKIWANIE IMIENIA WIECZORU

Przechadzaliśmy się wtedy
A było nas więcej niż ty
I ja
Pamiętasz

Był z nami odbłask
I szmer księżycy
Księżyc wtedy zdobił
Akwarelą niebo
Jego odbłask z nami
Chodził
Kazał w górę wznosić
Oczy
I perspektywy objąć
Piękna wieczoru

Było to patrzenie
Dalekie
I było to słuchanie
Które budzi wzrosty
Szmer księżycy
Szeptął myślom
Że to piękno
Pojąć trzeba
I przetworzyć w sercu
By się stało
Darem
Powiedziałeś mi wtedy

Abym pisał
O wieczorze
Pamiętasz

Zrozumiałem, że słuchanie
Obudziło w Twojej duszy
Pragnień wzrost
I że w słowie
Przeszło do mnie
Dosłyszałem, że mam pojąć
W szatę ubrać
Czar wieczoru
Opowiedzieć głos odbłasku
Który kazał patrzeć
I powtórzyć szmer
O piękne chwili

Piękno się czasem
gwałtownie domaga
By je uczynić
Darem
Piękno jest wszędzie
Lecz darem jest
W sztuce

I pamiętasz
Mówił nam wtedy
Szmer życzliwy
Lecz tworzenie
Nie tym samym

Co powtórzyć
Piękno przeżyć
Że z nich trzeba
Trudem myśli
Wydobywać piękno
Samo
I kształt nadać mu
Przedziwny
Taki właśnie
Niepojęty
Jaki w duszy tkwi
Artysty
Nieuchwytnie słowo
Własną nazwę piękna

Jest bowiem słowo
Dla piękna zasmuceń
I piękna
Uśmiechu
Dla piękna mądrości
Ale znaleźć
Trudno

Więc dlatego pozwól
I wciąż szukam słowa
Dla piękna
Wieczoru
Kiedy księżyc zdobi
Akwarelą niebo
Jego odbłask z nami

Chodzi
I kiedy nas więcej niż ty
I ja

PRZEJĘCIE UŚMIECHU

Ty chyba to czujesz
że mi wtedy tak dobrze
gdy napiszę
wiersz

Czasem to męka
gdy chce ulecieć z duszy
woń myśli
a nie ma wyjścia
jakiejś formy
ułożonej z pachnących
wyrazów

Ale gdy się w głębi duszy
zarysuje kontur
który obiecuje woń przejąć
i podać ją tęczom
rosie
to wtedy właśnie tak dobrze
i wtedy w mym głosie
słyszysz ton uśmiechu
szmer serca, który jest
kochaniem

I wtedy już wiesz
że mi właśnie tak dobrze
gdy napiszę
wiersz

SAD

Chodzę sobie
po sadzie chodzę
tu jabłoń rozkwita
w liść grusza spowita
w trawnikach brodzę

W gałązkach bzowych
przysiadło ptaszę
świergoty, trele
no, proszę, proszę
drwi mi z sadowych
śmiech, wesele
I wcale się nie chce
wracać do książki
tak bym z tym ptakiem
szybował
albo się wwiercę
w te kwiaty nowiną
lecz nie wiem, czy kwiat by
tajemnic dochował;

A wreszcie, kwiaty
wiersz napisałem
i tak mi dobrze
kochane
chcecie mnie bratem

ja wam nieznaną
woń mojej myśli
podałem

TWORZYWO

Z wiosennej trawy
pozbieram zapach
rozbłysk uśmiechu
z twarzy mej matki
i wezmę jezior
przejrzystych głębie
milczącą skargę
łamanych kwiatów
swojego serca
rytm nienazwany

klamrą rozumień
treści te złączę
i własnej duszy
myślą najszczerzą

pocieszę ludzi
pięknem, dobrocią
wierszem

POZOSTAW W WIERSZU MYŚL

Słowa ci budzą myśl
Wiele jej tonów
Gagę najskrytszych
Tajemnych snów
Więc już od zaraz, dziś
Teczke utworów
Sprawdź, popraw z nich trzy
I odłóż znów

Myśl nie jest muzyką
Jest światłem, słońcem
Czytaj w tym świetle
Každy swój wiersz
Lecz czemu mi znikasz
W tonach, snach, łące
Wiersz gubisz w tym tle
I myśl. Czy wiesz

NATCHNIENIE

Często towarzyszą deszczom
wiatru głosy
i o szyby uderzają wód
potokiem
lecz w zetknięciu z szybą szmerem
są i dłonią
która pisze wiersz

Często towarzyszą deszczom
mroki mętne
z deszczem, wichrem mroki
idą w tan
i hulają
lecz w zetknięciu z szybą skryciem
są tej dłoni
która pisze wiersz

KAWAŁKI NIEBA

O moje wiersze modli się
zakonnica

Panie Boże, ukryj pod słowami
kawałki rozkosznego nieba
lub pióra ze skrzydeł
aniołów

Niech ludzkie tęsknoty ustawią się parami
I pofrună do ciepłego kraju
by człowiek
odpoczął

Nie wiem do dzisiaj
czy zakonnica została
wysłuchana
czy ludzie usłyszeli
słowa
Wiem, że człowiek
tęskni

A może ludzie wybrali
anielskie skrzydła
kawałki nieba
nie słowa, które
piszę

Proszę cię, zakonnico
nie módl się o moje
wiersze

BAŚŃ O WIERSZACH

Wiersze mogą być eleganckie
nosić frak
jedwabne wiązać motyle
i zwierciadlanym salom składać
ukłony

Królewna z pąków róży
ukłonom poda dłonie
w pałacu zagrają flety
a złota łódź powiezie
w poślubną podróż
zakochane uśmiechy

Jedwabny motyl ucałuje różę
spadną płatki

Wiersze mogą być eleganckie
lecz życie nie przestaje być twarde
twarde jak ręce

.....

gdyby
ręce matki

CZYM JESTEŚ

Może ty jesteś perła, może koral
a może ludzkie serce, żal
łzy matki, gdy córeczka chora
albo gdy dzieci są, a matki brak

Może ty jesteś wiosna, może bzy
lub może groźna burza, grom
gdy deszcz zaledwie tylko mży
a tu ci pali się twój dom

A może ty poezjo puszcza
lub może jesteś dzikim lwem
dłoń może jesteś opiekuńcza
Jesteś nadzieją. Teraz wiem

SŁOŃCE LECZY POEZJĘ

Zaraz inaczej
gdy zaświeci słońce
w twarzy zobaczysz
jasne oczy, lśniąco
radością
i uczujesz, że ci serce
żywiej bije
i tak chciałbyś wszystkim
rzucić się na szyję
z miłością

I gdzieś znika cały obraz
smutnych wspomnień
i żeś tęsknił, zapominasz
żeś przed progami
żeś we mgle
słońce śle
w twoje serce swego ciepła
jasny promień
tyś radosny i zwycięski
czyn i ogień

W życiu już dosyć
tych molowych tonów
świeżej weź rosy
powiewu znad borów
poezję lecz
gdyż potrzeba, by słoneczna

była cała
by cię wiodła w górę
w niebo lub karała
tak jak miecz

TĘSKNIĘ DO WIERSZY

Wiersze moje odeszły
Nie wzruszą ich tęsknoty
Ani łzy serca
Które pragnie słów

Mieszkają daleko
Spotykam je
Wyciągam dłoń
Chcę zerwać jabłko
Z cudzego drzewa

I czekam

Może ich niechęć
Minie
Może powrócą

Przygotowałem rękę do
Zgody
Wyrzuciłem z serca
Żal
I ramiona otwarte
Czekają

Nie wzrusza ich tęsknota
Ani dłoń wyciągnięta
Ani serce

Które tęskni do wierszy
Do moich wierszy
Które odeszły

KARTKI Z PODRÓŻY

WIOSNA

Rozsypały się nad polem
Skowronkowe tony
W zieleń zbóż upadły ciepłem
Ciepłem wierszy rozwichrzonym

Zapachniały drzewa w lesie
Wiosennym oddechem
W nim znalazłeś snów swych prawdę
Życie opisane śmiechem

A na przebudzonej łące
Złoto, biel i błękit wody
Na przechadzce z wiosną niebo
Wykąpane, młode

WAKACJE

Dom pośród sadu
Pokoik biały
Gniazdko usłane nad rzyskiem
Wśród łąk
Słońce doniczkom
Radość podało
Zakwitły szmery
Dziecięcych rąk

Dym biały z dachu
Uleciał w błękit
Śpiew i wzruszenia
Porwały serce
Zaśpiewał z nami dom
Pośród sadu
Wianek się spojrzeń chwycił
Za ręce

I sad jak dziczek
Do okien zagląda
Chce w ciepłe gniazdko
Zanurzyć twarz

Wiosno, spoczynku
Uśmiechu lata
Czy wiesz jak miły
Nad łąką
Dom nasz

ROWER

Łubiny są niebieskie
a droga - prosta.
Czereśnie - przyjacieli na drodze
i bzy w opłotkach.

Drogę, jak kłębek zwijam,
a kłębek uniosę w lazury.
Wiatr chce mnie w drodze zatrzymać,
słońce - obdrzeć ze skóry.

Lecz pędzę . . .
kurz się tym pędem zdumiewa.
Wiatr by mnie może zatrzymał,
lecz dopingują drzewa.

Jeziora dziwią się bardzo,
zdumione stają mosty,
przed dziećmi Parys śmignął,
choć widzą rower prosty.

Więc przyczajona radość
ku myślom z serca wzlata:
„Stańmy w zawody z jeźdźcem”.
Rower myśl z pędem zbratał.

DROGA W KAZIMIERZU

Dzieci przy drodze - stokrotki
chłopaki kwitną, jak malwy
poutykane w płotach śmiechy
wśród sadów domek mały.

Dzieci wyrosną - wikliny
Wąsy się sypią, jak proso
Dla nich radością byłby rower
a dla mnie chodzić bosą.

Tęsknotą ich jest słońce
i przeczuwana myśl człowieka
Tak jednakowo rośnie człowiek
i na to samo czeka.

OBIAD W NAŁĘCZOWIE

Kelner zapytał: „Panu wodę?”
„Księżyc - odrzekłem - w liściach róży”.
„Z róż konfiturę i tort panu?”
„Dziękuję - rzekłem - za duży”.

Kelner brwi podniósł, skłonił się, uciekł,
jaśmin do sali wszedł zapachem,
do stołu przysiadł: „Pana znałem”.
„Być może. Zapach u pana piłem czasem’

„Pamiętam, ławkę pan zajmował
i nigdy sam pan nie przychodził”.
„Pan o myśl moją zapytuje,
z którą lubiłem dumać co dzień”.

„W zawody dzisiaj z myślą staję
i u bżów będę los swój wróżył,
hiacynt w oknie toast wznosi,
więc na stół proszę księżyc z różą”.

SPACER

Skowronkowe
słyszę piosenki

Lecieć, lecieć
z tej tu między
w górę
w blaski
których w słońcu
niby wstążek
widzę sploty

I tak chciałbym
piękno barw
z melodią pola
i ze śpiewem
skowronkowym
w sercu zanieść
w serce swoje
w serce ludzi
niechby się zmieniła
dola
niechby tam wytrysły zdroje
zadowoleń
niechby tam
ktoś piosnkę
zbudził

Skowronkowe
słyszę piosnki
Serc zaploty

WIERZBY

Nie są wysokie
Mają śliczne, srebrne palce
I pochylenie koron
I szept, gdy wiatr przebiega
I są jak w domu
Koronki brabanckie
Gdy wierzby ujrzysz
Na tle nieba

I świeże są, i młode
Choć srebrzy się im
Liść i kora
A cieniem darzą
Jak wybranym sercem
Jak szklanką wody

I na gest dobroci
zawsze czekają
na uśmiech, jak
córeczka chora

ŻNIWA

Najpierw brzęki
pokrzykanie
i szeleści kłos

Potem świsty
zbóż płakanie
kropelkami ros

I na rżyskach
złotoostrych
snopy, snopy
snopy tkwią

Jak buławy
marszałkowskie
tak tu one
siłą lśnią

Bo chleb - siła
snopy - chleb
tak więc będzie nas
broniła
gdy tymczasem
ty dom z cegły
dom wysoki
będziesz tworzył

dom, co wzrośnie
z naszych
gleb

PODRÓŻ POCIĄGIEM

za oknem masz łąkę
i
linie torów
jak linie nut
w pociągu stukot, rozpędu
trud

Bieg i rozpęd
trudem boli
lecz jak praca
radość daje

za oknem masz łąkę
w sercu trud
a podróż cała
rozradowaniem

GEOMETRIA SPOTKAŃ

Podałś mi na dłoni
Słowo obce
O myśl je moją zaczepiłeś
I związałeś z swoją
Popatrz

W kołysanie lasu upada
Patrzenie
Stuk pociągu przenosi je
Rytmem
I podziwiasz zaploty

Czy to nici pajęczych
Sieć
Nakrywająca przestrzeń
Nie

To jest prosta geometria
Spotkań
Dwie myśli i słowo na dłoni
Las
Akwarela zaplotu
I radość, że człowiek
Spotkał człowieka

KASPROWY WIERCH

Usiadłem wśród skał
i kamieni
ponad koronami smreków
ponad wodospadami
myśl ślę
poza szczyty

Widzę pola pełne zbóż
domy i drzewa
słońce
znajome twarze
kwiaty na łąkach

Myśl wraca
trud czeka jak
dawniej
przede mną szczyt
góry
więc w drogę
sił więcej
skąd one
z krainy wspomnień

Muzyko domu
i łąk
dodaj mi sił
i serce odmień

PRZECHADZKA PO PŁOCKU

Na przechadzkę, miły Boże
wczesnym ranem
tęcze rosy
i niebiosy
i wschód słońca witać możesz
witać graniem

Stańmy, o tu, gdzie brzeg Wisły
wzrokiem rzućmy
woda, lasy
żółte piaski
ach, radośnie, śmiech, pomysły
pieśń zanućmy

O tym mieście Piastów kwietnym
naszym Płocku
baszta stoi
tu, ryt Goyi
i katedra, stąd w bój wiedli
króle wojów

Hej, a teraz w dół, ku wodzie
z prysków rytmem
pieśń mieszajmy
opowiedzmy
naszej ziemi piękna krocie
świata hymnem

WROCLAW

Gwar tłumów
szmer maszyn
Odry pluskanie
mozaika barw
Wystawa Ziem
Odzyskanych

Zwycięstwo życia
nad mocą ruin
w kształtach posągu
gotycka iglica
na zgliszczach duszy
zwróconej ku Bogu

Słońce w witrażach
tańczy wśród kolumn
i fontann
wspaniała asymetria
zaułki
Wrocław

Tak pięknie tu
na wystawie
i w Polsce
Odrze, jej wodom
i miastu
serce
zostawię

RYPIN

Wysiadasz z pociągu na szeleszczący
żwir

Kwiaty w doniczkach witają cię uśmiech.
i życzliwą wonią prowadzą ku miastu

Mijasz cienie stacyjnych budynków
Z drzewami, które strzegą chodników wymieniasz ukłony
i podajesz ramiona powitaniem Osiedla

Pierwsza dzielnica Rypina
siwe jednopiętra, czerwone dachów fryzury
zieleń u stóp
nad Osiedlem słońce, pogoda, deszcz, chmury
zależy kiedy odwiedzasz miasto
niegdyś – gród

Całe miasto leży nieco w dole
jeśli wolisz, to na zboczu
które cofa się znad łąk
ku Osiedlu
Miasta jednak stąd nie widzisz
trzeba minąć park przy szkole
albo szpital, młyn lub dom
który jest lecznicą zwierząt

Gdy z Osiedla dojdiesz już do szkoły
i na prawo pójdiesz, by obejrzyć wille
sady
to zboczyłeś z drogi, którą zbiegłeś w serce
miasta
przez Mławską, na plac Zgody
i przed kino, banku gmach
na splot ulic - węzeł
gniazda

Do starostwa stąd już blisko
Plac Wolności, proszę tam
miniesz sąd, aptekę, hotel
widzisz pomnik i zieleńce, rozprysk fontann
plac już masz

Pójdiesz dalej, kościół mijasz
z mostu drugi widzisz w drzewach
a na lewo, ponad rzeczką
elektrownia, park i basen
umiesz pływać, skacz do wody

Proszę, przejdź się w Małpim Gaju
Przerzuć wzrok
I cały widzisz Rypin
(najpiękniejszy Rypin w maju)

Domy, drzewa, kwiaty domy
W którą tylko pójdziesz stronę
mijas zapach, poszum, zieleń
Przy gimnazjum park
drzewa też na stadionie
i mleczarnia w drzewach tonie

Dalej las
W Rypinie Starym góry
do Brodnicy szosa
Widzisz, tam jest poczta
Miasto całe jak na dłoni
Miasto się do stóp nam kłoni
I zbiegamy myśli pędem
z każdym się ścigamy domem

Z każdą trawą i urzędem
I spieszymy
bo tam przecież na nas czeka
uśmiech miasta i
człowieka

NOWE OSIEDLE

Roześmiany promień światła
Niby ciepły śpiew skowronka
Na wiosennych, srebrnych baziach
Wiesza dźwięk szkolnego dzwonka

A gdy wbiega w ulic szereg
Mego miasta pośród łąki
To wyciąga wiosnę z drzewek
I rozrzuca głogom pąki

Gdy przychodzi pod blok, dom mój
To rozbucha śmiech, wesele
Sam wyrzuca smutek z liryk
I sam śpiewa, słyszysz trele

KUŹNIA W OBORACH

Płomień bucha z paleniska kuźni
Tęcze się palą na chmurach
Niech deszcze spadną na ziemię
Niech silniej miechy pracują
Ty słuchaj

Rosną ci zboża za domem
Rosną ci domy po miastach
Czy budzi się taka troska co rano
Abyś i ty urastał

Młoty kują, rozpalone sztaby
Patrz
Koła, abyś jechał
I podkowy
w pędzie konia dosiadasz
Deszcze spadają na Ziemię
Na ziemi wszystko urasta
Pędzisz na koniu przed siebie
Wyprzedzasz, zdobywasz
Ulatasz

Podkowa szczęście ci wróży
Szczęście, jak płomień, zapala
Pędzisz na koniu przed siebie
Naprzeciw wiatrom i burzy
Dosięgasz wreszcie

Mękę Tantala
Za miechy chwycić rękami
Niech ci rozszerza się świat
Niech płomień czynu hartuje
Siłę twych młodych lat
Teraz twym celem
Praca
Teraz twym celem
Czyn
W pracy jedynie możesz urastać
Bo takie prawo kuźni
I takie prawo ziemi
A tyś jej syn

I takie prawo nieba
Do góry wzlatać wciąż
Koń niesie tylko po ziemi
Ulatasz, gdy rośniesz
Z młodzieńca mąż

KUL

Gmach zwyczajny, jak codzienny chleb
a dobry
i codzienni tutaj ludzie

Gdy ci dłonie ktoś podaje
w prostym gościu czujesz serce
i wyraźny widzisz kształt
myślenia
drogę prostą, jak dziecięcy uśmiech
w którym cały świat odnajdziesz
Siebie, Myśl
i to wejście
gdzie najgłębsza liryka wzlotów
gdzie szukanie, ludzka dusza
trud tworzenia, On

gdzie w kaplicy z lamp najmniejsza
zrozumienie
twego życia najwłaściwszy
ton

POCZEKAJKA KOŁO LUBLINA

Płot z różnobarwnych grochów
Siatkę drucianą podtrzymał
Rumiany dom przystanął z boku
Dłonie się splotły
Śmiech skrył się w oku
Rdest ławki wskazał, ślaz witał

Potem walizy urządziły pokój
Zmęczeniem zajął się kran rozgadany
Sad się przysunął dyskretnie ku oknu
I z nim dwa słowa
Już wszystkich znamy

LOS CZŁOWIEKA

RADOŚĆ DOSKONAŁA

Gdy spotykamy anioła, stajemy się
poezją
Spotkałem ciebie doskonała radości
Franciszka z Asyżu
Rysują mi cię w duszy Madonny
i muzyka
a na spacerze z pięknem
myślę o tobie obrazem góry
Alwerno
Spotkałem ciebie doskonała radości
Ulituj się nade mną

ODLOT PTAKÓW

Człowiek
nie jest szczęśliwy
człowiek
jest męką

odlotem ptaków w jesieni
ubitym zwierzem którego
myśliwi w tryumfie
wloką

A gdyby człowiek
jagodą był
dojrzałą w lesie

bo może szczęściem jest
gdy jagodę
głodny podniesie.

ŻYCIORYS

Patrzę na siebie
I co widzę tam
Łzę, myśl o niebie
I że byłem sam

Patrzę w me serce
Także dusza łka
Co na to serce
Że uśmiechu brak

Patrzę przed życie
Łzy, słońce i bój
Dla świata skrycie
uśmiech. Niebu znój

NAŚLADOWANIE ALANA Z LILIE (Omnis mundi creatura)

Drzewo i ptak
i ludzkie oczy
to zawsze księga
w lustrze odbicie
znak

Cały los swój
w księdze wyczytasz
całe życie
ujmiesz w rysunku
oglądaj
zjawę zwierciadeł
tęczę w odbłaskach
siebie

Róża najlepiej
uczy życia
jest lekcją losu
z porankiem budzi się
gdy słońce gaśnie
umiera barwa
jest wieczór kwiatu

Wdychając słońce i rosę
kwiat trwoży się
rozchyła piękno i płatki

rozdziera młodość
budząc się zasypia
Życie człowieka
to ptak
który ulata
latorośl młoda
twe lustro
i znak
róża najlepiej uczy
życia
żyjesz jutro

SZUKANIE DROGI

Pąki wyszły poza swój
dom
w przejrzysty powiew
brzęczeniem uli niosą swą
woń
nadzieją lotu

a może pracę ich
zменяją w muzykę
kto wie

NAUKA OBCYCH JĘZYKÓW

Śmiech
także jest słowem
które uderza
krzyczy
łagodzi
zbliża

Powiedz
czy wytrzymałeś
razy
śmiechu

SPOTKANIE

Za oknem
ktoś bliski
i uśmiech
wciąż ten sam
dobrze mi
znany

Wybiegam
i widzę
to tylko
dziś rano
dziś rano
zakwitły
kaształy

BĘDĘ ZNÓW UŚMIECHNIĘTY

Teraz już będę
znów uśmiechnięty
bracie mój, bracie
by w twoich oczach
nie było smutku
gdy za mnie płaczesz

Mocny rozsunę
konary w sadzie
ty odłóż dłonie
byś mógł swe czoło
odchylić w słońce
po trudzie dla mnie

Wreszcie uwierzę
że ludzie dobrzy
boś ty współczuciem
boś mnie osłonił
przed zimnem zwątpień
w mój ciężki grudzień

MINĄĆ SMUTEK

Zawsze bronię tego zdania
że uśmiech to zdrowie
czy do pracy, czy śpiewania
idź z uśmiechem. W mowie
niech zadźwięczy życia śpiewem
niech w duszy zagości
i niech z wiosny ci powiewem
moc wniesie radości

Uśmiech serca ludzkie łączy
i podnosi w górę
niby orzeł, pegaz rączy
smutku mija chmurę

WIGILIA

W oczach radość
serce śpiewa
przy choince dobrze nam
przyjaźń rośnie
szczerłość w słowie
a z opłatkiem idzie Pan
Bracie miły
podaj dłonie
niech ci życzeń z serca dam
bądź jak dęby
jak jabłonie
siłą, pięknem, niby sam
Przy twym boku
serce wierne
w twoim sercu zawsze Bóg
to jest wolność
życie, wiesz już
i próg najszcześniejszych dróg

ZAUFAJ LUDZIOM

Wznosi się z cegieł mur czerwony
urasta dom
i patrz
wśród tych wokoło rozrzuconych
cegieł, kamieni
jest i złom
bezużyteczny złom ceglany
i tych kamiennych rozłupań
moc
posłuchaj

Są takie ranki słoneczne
że być w błękit leciał
ptak
są takie ranki bez słońca
wieków wiek
zimno zimy
pustka jęcząca
brak

Wznosi się z cegieł mur czerwony
zbudować trzeba
dom
budulca nie ma
brony

pługi i brony wprowadź w ruch
niech się poruszy gleba
wydobądź stamtąd kamień nowy
pracuj za dwóch

I pamiętaj
wśród tych wokoło rozrzuconych
cegieł, kamieni
jest i złom
dla nikogo ranki bez słońca
zimno zimy
on już nie wierzy
snom
podnieś go, proszę

Gdyby nie losów złych wysoki
gdyby nie kruchość jego sił
byłby też częścią gmachu
nie rzuć odpadku na bruk drogi
nie daj, by znowu w błocie tkwił
bezdorny
podnieś go, proszę

Często mijamy cierpienie
uwiędły badył
złamany liść
kogoś w rozpaczy
lęku nawet
kogoś, komu sił braknie

by iść
uwiedły badył podnieś, proszę
nietwórczy, proszę, podnieś złom
uśmiechem obdarz
sercem
rzuć na to potem grom
niech się rozpali płomień
w nim się przetworzy
badył i liść

By kiedyś stanął tu dom nowy
jeden dla wszystkich, piękny dom
mieszkanie słońca
pracuj już
buduj, twórz
i ufaj
ludziom do końca

LUDZKIE ŻYCIE

Czy wystarczą słowa
aby opisać ogień
którym jest człowiek
gdy żyje

Czy wystarczą obrazy
zbudzone słowami
aby ogrzać ogień
gdy człowiek chłodnie

Czy wystarczy myśl

Czy wystarczy nastrój
który przywołał myśl, ujął ją
w słowach
ułożył w obrazy, mówiące
o ogniu

Wiem, nie wystarczą słowa
obrazy
nie wystarczy myśl
i nastrój

A może droga
która jest kolejnością obrazów

i kolejnością ich znikania
może droga powie
czym jest ludzkie życie
Na tej drodze
nad strumieniem kwitną wierzby
pośród łąk tęsknoty
tęsknota nad wodą buduje posągi
z lśniących bazaltów

W świecie pochmurnym niekiedy słońce
ciepły promyk ogrzewa dłonie
skostniała
dłonie przytula ciepło do serca
ciepły promień zaświecił
lecz myśl nie zdążyła zapamiętać
jego kształtów
była słaba

Stoją domy, biją dzwony
las odpowiada echem
dzwony grają pieśń „dlaczego”
domy mają kształt serca
biją jak dzwony

Od lasu płynie nowa pieśń „pragnę”
dlaczego pragnę

Czym jest ludzkie życie
czy tęsknotą, która pragnie

by wystarczyły obrazy
i słowa
myśl i nastroje
gdy trzeba przejść drogą znikania
czy jest ogniem

Życie jest rozwieszaniem barw
zdobieniem świata

LOSY SERCA

Nie mogę przed wami
otworzyć serca
w tej kasie ogniotrwałej
ukryłem rzeczy własne

chowam je, by ich nie stracić
i waszych nie obudzić pragnień
przed oczami ciekawych kryję
i sam chcę o nich zapomnieć

nie wierzycie przypuszczając pułapkę
albo że zmylić chcę nieufny
powiem więc, że to są rzeczy ważne
poddane oczyszczeniu przez ogień

serce zawsze płonie, więc wypali
na czyste złoto los człowieka
nie, nie otworzę serca
szkoda mi bowiem innych serc

nie wie się nigdy, czy rzecz własna
przyjęta w drugie serca ludzkie
nie zbrudzi serca, nie oziębi
czym jednak dzielić się z drugimi

Chyba tęsknotą i wysiłkiem
i troską o najlepszy rozwój
dokąd nie wierzę sercu, serca nie dam
otworzę je po próbie ognia.

ŚCIANOM DOMU

Jakże mi o swoim szczęściu
jakże dziś
lub gniazdo własne słać
czyż bym mógł marzeniom dawać kształty
chcieć, czego pragnę

Jakże mi o swoim sercu
jakże śnić
lub myśl w szkatułce mnożyć
czyż bym mógł kaprysów łeb zadarty
dziwny ja
brać, co barwne

Jakże dziś, gdy mi lęk brata
zbudził tęsknotę chcenia skrzydeł
jakże zatrzymać orła, gdy wylata
i jak tęsknoty, za którymi idę

Jakże dziś, gdy nieuczciwy kupiec
tęsknotę wykupuje, kradnie
a brat mój staje, choć już biegał
choć nadal pragnie lepiej, barwniej

Przechodzę drogą, ten sam kwiat
i ludzi smutne oczy takie same
i kiedyś prawość, jesteś rad
i młodzi sami otwierają bramę

Lecz kwiat nie rośnie niebu, w miejscu świat
i ludzkim oczom zakreślone koła
prawość dotyczy kilku spraw
a młodość wciąż wywala bramę
choć droga woła.

TĘPY UCZEŃ ZIEMI

Stałem wobec granitu słów
ulewa katastrof
zepchnęła spokój w dymiące czeluście

wdzierałem się po zboczach
na szczyt granitu
szklane słowa nie wytrzymały uderzeń

rozpadły się szczyty niszcząc dolinę życia
tworząc czeluście

zawsze
najgłębsze życie nawet atomu
jest przebieganiem dróg nieoznaczonych
i wtedy pojawia się foton
gdy idę, zabłyśnie światło

nie pozna świata kilof turysty
człowiek nie dotrze do szklanych szczytów
słowa rozsypią się
czeluście zapłoną
zniszczonej doliny życia
żyć bowiem znaczy
przebiegać drogi nieoznaczone

czemu tak późno zszedł z w serce ziemi
turysta – człowiek

czemu tak długo jest
turystą człowiek

i nie przebiega dróg nieoznaczonych
tęsknotą rozbiwszy atom
swoje słowa, myśli i spokój

ziemia uczy dróg biegu do krańców
lecz jakże tępym uczniem ziemi
jest człowiek

BALLADA RADOSNA

Człowiek dudka grająca
Marsjasz na niej pieśń tworzy
Człowiek dudka myśląca

Torreador z areny
W ciągłym boju z wszechświatem
Walczy pył, lecz rozumny

To nie Marsjasz wygrywa
Człowiek tworzy melodię
Dudka samogrająca

Każdą rzecz człowiek pozna
Czyli imię jej nada
Czyli ujmie pojęciem

Pośród działań człowieka
Jedno myśleć zostaje
Dając produkt bez śmierci

Rozpad części mierzalnych
Śmiercią bywa nazwany
Czy jest cmentarz dla pojęć

Źródło żyje, gdy woda
Dusza matką mych pojęć
Człowiek dudka myśląca

Jest w człowieku duch mocy
I na wieki zostaje
Z ciałem tworząc jednostkę

Gdy pod kwiaty w ogrodzie
Kopię ziemię na klomby
Ziemia zyska kształt nowy

Nie na ziemi i kształtu
Jedna gleba dla kwiatów
Człowiek kwiatem w ogrodzie

Nie ma duszy i ciała
Człowiek Bogu cześć składa
Człowiek wszechświat pojmuje

Czy dla pojęć jest cmentarz
Ciało ginie duch został
Czeka dusza na ciało

Człowiek dany jest światu
Dudka samogrająca
Pył o kształcie duchowym

Błądzi mędrzec przeszłości
Duch i ciało nie w walce
Więźniem nie jest duch w ciele

Tylko żyć tu jest trudno
Czyli miłość hodować
Klombom nadać kształt nowy

Patrz na kwiaty, umięją
Korzeń w ziemi, a w słońcu
Cała barwa i zapach

Smutny koniec ballady
Gdyś nie w słońcu i w ziemi
Dudko samogrająca

Pył z profilem duchowym
Gdy pojmuje, pieśń tworzy
Człowiek dudka myśląca.

PIOSENKA

Pomaleńku
dziaduleńku
jeden krok
pomaleńku
pomaleńku
minął rok

kij sękaty
dziad brodaty
młody świat
przystanęli
odpoczęli
wzdycha dziad

gdyby młodość
gdyby nogi
łatwiej iść
wtedy broda
lśniąca, młoda
uwiądł liść

więc dziadulu
podnieś kule
jeden krok
pomaleńku
pomaleńku
minie rok.

WIECZÓR W ZIMIE

Pada śnieg, mój Boże
Zimno i smutno
bolesny stan serca

Śnieg wzywa w góry
w szalowy pęd
po zboczach

Pada śnieg, tu jestem
przy radiu i choince
patrzę w płomień świeczek
na kolorowe zabawki
na odbite w nich oczy
a poprzez oczy
na zimno i śnieg
bolesny stan serca

TWORZENIE DOMU

NIEPOKÓJ

Zagraża mi brak ciebie
odchodzisz w swój świat
nie widzisz mojej miłości
wołam do ciebie poprzez słowa
czy mnie usłyszysz
sięgasz po drobiazgi
rozmowę, spacer
a chcę ci dać serce
nie rozpoznajesz serca
mojej miłości
odchodzisz w swój świat
twoje oczy nie przywykły
do mroków i blasku
miłości
mojej miłości odchodzisz w swój świat
zagraża mi brak ciebie

UWIERZYĆ MIŁOŚCI

Nie uwierzyła mojej miłości
czy uwierzy
że to jest dar dla niej
zwoznik nadziei i uczuć

Nie mogę uwierzyć, że mnie nie kocha
nie mogę walczyć o miłość
która jest we mnie dla niej
nie mogę bowiem walczyć o siebie

Walczę o nią
o jej uwagę, o jej uczucia
nie mogę walczyć o to, że Kocham
że ją wybrałem
mogę walczyć o jej miłość
o to, by mnie wybrała

Lecz jeśli miłość jest darem
nie mogę zdobyć miłości
wygrać w walce
zdobyty dar nie jest darem

Cierpię, bo miłość, której ktoś nie chce
boli
cierpię, bo miłość, na którą czekam
nie stała się darem

Dar dla niej, dar dla mnie
nie jest zwornikiem nadziei i uczuć

OCALIĆ SPRAWY WAŻNIEJSZE

Cierpisz dlatego, że boisz się powiązań z ludźmi
wiesz, że powiązania te są uczuciami
a nie wiesz, czym jest uczucie

pragniesz zaufać, nie umiesz zaufać
i nie nauczysz się nigdy
zaufania
jeśli nie będziesz mierzył własnym zaufaniem

boisz się utraty tego, co znalazłeś
chcesz wszystko zatrzymać, więc wszystko
stracisz
nie umiesz wybierać, a musisz
wybierać
są sprawy ważne i sprawy mniej ważne
mniej ważne trzeba utracić, aby
ocalić sprawy ważniejsze

wszyscy cierpimy, dlaczego cierpimy
cierpisz dlatego, że boisz się powiązań
boisz się miłości

SŁOŃCE I DZIEŃ

Nie każda miłość wiąże się z cierpieniem
nie każdemu dobru towarzyszy zło

Miłości nie musisz poznawać po cierpieniu
dobro jest dobrem nie przyrównane złu

Cierpienia unikniesz tylko wtedy
gdy twoją miłość podejmie ktoś kochany

Zło w nas obecne działa w mroku
dobro jest zawsze słońcem i dniem

MIARA MIŁOŚCI

miłość nie dzieli się na części
jest zawsze jedna i cała
tą samą miłością kochamy Boga
kochamy ludzi, piękno, rozum
inny jest tylko w każdym wypadku
sposób kochania

kochając rzeczy, tak jak Boga
ściągamy Boga do poziomu rzeczy
i rzeczom dajemy rangę Boga
ten sposób miłości poznaje się po tym
że człowiek przestaje odczuwać głód boga
ten sposób miłości krzywdzi człowieka
ponieważ oddziela od Boga
i krzywdzi Boga odbierając mu ludzkie
serce

przedmiot, który kochamy
wyznacza miarę i wielkość naszej miłości
rzeczy nie mogą jej spotęgować
sprawić to może wyłącznie Bóg
i żywe serce osoby ludzkiej
człowiek i Bóg

UTRACIĆ ABY ODZYSKAĆ

Utracić miłość to znaczy także
kochać miłością która jest z nieba
utracić miłość to włączyć miłość
aż w miłość Bożą
i połączoną z naszą miłością
miłością Boga kochać dopiero
Boga i ludzi a nawet rzeczy
wtedy się zmienia poziom miłości
ktoś ukochany więcej otrzyma
gdy go kochamy miłością ludzką
lecz przekształconą
a więc miłością nadprzyrodzoną
naszą i Bożą daną nam z nieba
tą utraconą i odzyskaną
w tym połączeniu
naszą miłością w miłości Boga

DLACZEGO BOISZ SIĘ MIŁOŚCI

tak mówisz do mnie
uczucia są rzeką która płynie
możesz jedynie umacniać brzeg rzeki
pilnować aby żywioł nie zniszczył
urodzajnych łąk
są mrokiem wilgotnym
w którym gaśnie światło

nie pogodzisz rozumu z uczuciem
gdy łączysz je łączysz światło z mrokiem
pętasz wolność nie wyjdiesz z rzeki
chcesz rozum zastąpić w uczuciu

nie rozumiesz ducha fausta
wolny jest mefisto rozum to mefisto
wolność to nie dać się wciągnąć w mrok
wyzwała nas rozum tylko rozum mefisto
od egoizmu nie uwalnia nastrój uczucie
uwalnia rozum otwiera perspektywę

odpowiadam
dlaczego człowieka pozbawić chcesz miłości
usunąć tkliwość serdeczność wzruszenie
kiedyś aniołów zachwylił rozum ich własny
i aby nie związać go z czymś innym
zrezygnowali z miłości
wybrali rozum i pozorną wolność

to jest mefisto
który odrzucił miłość

uwolniony rozum odrzucone rzeki
wilgotny mrok wzruszenie miłość
to straszne to straszne
właściwym imieniem mefista
bunt

tak mówisz do mnie
nie bądź śmieszny łączy nas urok
rozumu urok rozmów inteligencji
jej szukamy jej piękna ironii słów dowcipu
to nas łączy nie miłość

odpowiadam
ty cierpisz boisz się miłości
sądzisz że miłość sprawia ból
miłość nie boli gdy ją dasz darmo
spotkanemu człowiekowi

ŚLUB Z AUTEM

Nie zna uczuć subtelných
nie jest zdolny do wzruszeń
oblicza
planuje uczucia, planuje wzruszenia
zalety przyszłej żony, dom, telewizor
zdobywa dziewczęta, silny, brutalny
ta jest oszczędna, kochająca, zdrowa
ma wiele zalet przyszłej żony
lecz nie chce przy domu ogródka
rzuca dziewczynę, szuka jej zalet
kocha zalety przyszłej żony
nie znajdzie zalet wiszących w powietrzu
nie znajdzie wszystkich w jednym człowieku
nie znajdzie żony
planuje zalety, dom, telewizor
bez wzruszeń, uczuć, bez serca
znajdzie dziewczynę, nie znajdzie żony
znalazł
zawarła ślub z jego autem

ZAKOCHANIE W MARZENIU

Wymarzył sobie gorącą miłość
wymarzył sobie wzór przyszłej żony
dziewczęta, które spotkał nie spełniły wzoru
czy szuka realnej dziewczyny
szuka siebie owinięty w marzenie, w tęsknotę
kocha swoje marzenie, swoje plany
siebie
znajdzie swoje marzenie, swoje plany, siebie
nie spotka dziewcząt, serca, miłości
utraci miłość, ponieważ
nie kocha człowieka o realnym kształcie
serca

WYBRAŁ POJĘCIA

Kocha poezję, kocha piękno
pojęcia, fikcję, świat, ludzi w ogóle
stwierdza ze smutkiem brak miłości

O jakże puste to ludzkie serce
pełne miłości do pojęć i rzeczy

Rzeczy, pojęcia nie dają wzrostu
miłości
biorą wciąż, biorą miłość

Wzrost daje tylko
miłość
ludzkiego serca
podejmująca, ofiarowana

MIŁOŚĆ OTWIERA OCZY

nie widzimy dobrze
tych
których kochamy
chwytamy w nich to
czym najbardziej
żyją
nie mamy dystansu
który
pozwoliłby zobaczyć
właściwe ich
potrzeby

lecz dzięki miłości
w ogóle ich
widzimy
miłość otwiera oczy
widzimy ukochanych
i to
co raduje
to
że żyją

PRZYNOŚĘ CI KWIATY

A kiedy się uśmiechasz do mnie
moja ty droga, moja droga
to ci na uśmiech uśmiechem odpowiem
moja droga

A kiedy mi swe podasz dłonie
moja ty wiosno
to się ucieszę, a ty zapłoniesz
jak kwiat, więc ci kwiaty niosę

A kiedy mi z wiązanki kwiatów
jeden u boku przypniesz, proszę biały
to chyba serce już dam ci za to
niech by i serca się śmiały

ZAKOCHANI

Nie patrzą na siebie
unikają spotkań
mają odmienne zdanie
milczą

I tylko płacz podobnie ściska im gardła
I tylko tęsknota przecina ich drogi

Przecięcie obojętne ostre
krzemień uderza o krzemień
i nagle
iskra uśmiechu

Już patrzą na siebie
szukają spotkań
myślą to samo
toną w rozmowach

Aniele Strózu
niech tonie w szczęściu
jedno serce
o czterech oczach

I tylko poeci się nie dziwią
że tęsknota zderza się z tęsknotą

Aniele Stróžu niech
krzemień uderza o krzemień
niech
iskrzy się uśmiech

bo tylko wtedy jest
serce

OCZY NA DNIE WODY

Mówią
niezrozumiałe twe metafory
a ja naprawdę kocham
kocham wrony

I żal naprawdę mam do słońca
że moje oczy na dno wody
jak jarzębiny strąca

I mówią
oczu nie masz
pokochać wronę

Gdy słońce strąci oczy
może to wtedy trzeba wybrać
wybrać żonę.

POCAŁUNKI

Złote obręcze wiązę jedwabiem
na sznur nawlekam gorącą perlę
aniołów skrzypce dla ciebie dla mnie
wodospadami grają kolędę

Skrzydło motyla bandażem lecę
kwiatów jabłoni płatki przeliczam
i pomysł wiersza ujmuję w dłonie
jaśminem kwitnie cała ulica

Zrywam naręcza białych konwalii
słucham słowików, płaczu sieroty
wschód słońca zaraz niebo zapali
w tęsknotę wpłynę okrętem złotym

Znalazłem w morzu bezcenną muszlę
i łzami myję gorącą perlę z
łote obręcze rozdzielić muszę
skrzypce przestały nucić kolędę

DOM

Dom takim jest miejscem
że się do niego zawsze chce
wracać
jest zbudowany z nastrojów
i uczuć
z języka rzeczy, mebli, kolorów
żon obecności, matek
i dzieci

Zadaniem żony i osiągnięciem
jest atmosfera domu, dom cały
gdy mąż nie będzie chciał wrócić
do żony
wróci do domu, tak myśli i żona
do uczuć, mebli, kolorów
dzieci

Z kolorów, z mebli, naczyń i książek
żona kształtuje jedność nastroju
podstawę zgody i zaufania
podstawę szczęścia, którym się cieszy
w niebieskiej kuchni tęskniąc
do męża

Niebieska kuchnia jest tą świątynią
w której codziennie cztery żywioły
ogień i woda, produkty w spiżarni

także powietrze poddane są żonie
i tylko ona nad nimi panuje

To panowanie nad żywiołami
wyraża w domu ład i porządek
mądrość uznania wartości drobiazgów
żony gotują, mąż rozmawia z dzieckiem
by zaprzyjaźnić się z domem i z synem
żona jest matką, domem
jest wszystkim

MALEŃKI SYN

Synek ma niebieskie oczy
jak kolory kuchni, w której
matka panuje nad żywiołami
nad wodą i ogniem
nad produktami w spiżarni
powietrzem i atmosferą domu

Synek też opanował żywioły
niebieskie oczy, uśmiech, swoje
rączki
wodę na kąpiel, ogień miłości
matkę i ojca
słońce i atmosferę domu

Matka panuje nad żywiołami
synek nad matką i ojcem
kto jest zwycięzcą
kto szybciej opanował żywioły

ŚMIECH PSZCZOŁY

Syneczku

A przestańże kręcić figlarną czupryną
I śmiechy zaczepne rozrzucać wróbelkom
Na drogę popatrz
Piłeczka lekka trawek dotyka
Słońko w tę stronę w tornistrze z promyka

Syneczku

Bo jakże kokardkę u szyi zawiążę
I bucik na nóżkach ptaszynach skrzydlatych
Na drogę popatrz
Motyl nad chabrem w śmiech zaplątany
A sarna w oknie je tulipany

Syneczku

Czyż mogę tornister rąk krzykom narzucić
I oczy odszukać dwie gwiazdy błękitu
Na drogę popatrz
Mamusi, gdzie jest ten promyk i sarna
To ty syneczku do szkoły z rana

Syneczku

Mój motyl, mój chaber, ty rano do szkoły
Sarenka i słońko, mój synek, śmiech pszczoły

UMIEĆ ROZMAWIAĆ

matka zawsze rozumie
swoje dziecko
ojciec nie zawsze przyjaźni się
z synem
musi nauczyć się
przyjaźni
od małego syna
uczyć się rozmów
patrzenia małymi oczami
na wielki świat
aby umieć rozmawiać
z dorosłym synem
bardzo serdecznie
nawet wtedy gdy nie będą
mogli się zrozumieć

DZIECI

Czytałem u poetów
wiersz o rączkach dzieci
że w kołysce
rączki
w szkole widzą
rączki
pod choinką
przy obiedzie
i wśród płaczu
rączki

Jedną widzę wbrew poetom
tylko oczy dzieci
i w kołysce
także w szkole
oczy patrzą, płaczą
wiedzą
tylko oczy
zawsze ufne
dwie drabinki
i świat cały

Sprzeczam się więc z poetami
gdyż dzieci to
oczy
błękitne i jasne

czarne i piwne
brama radości
sam uśmiech
poznawanie świata
świeże zdziwienie
drogowskaz

Nie chcę, by oczy były ręką
która
twardnieje
zmęczona, zniszczona
Nie chcę, by oczy były
rękami

KOŁYSANKA

Cisza i sen
w zaświatach hen
zagasło już
świecenie zórz
wysoko tam
to oczko znak
to gwiazdka ma
cichutko gra
każe mi spać
by jutro wstać
i przędzie len
a złoty sen
bajkę mi tka
i rzęsy tak
układa mi
że sen się śni
a anioł stróż
baśń wonnych róż
życzy mi śpij
o niebie śnij

MELDUNEK MINISTRANTÓW

Boże i Panie
I Matko
Częstochowska
Polscy ministranci
Meldują się
Na rozkaz

U Bożych stóp
Modlitwa nasza
Przy tabernakulum
Straż
Obsługujemy co dzień
Ołtarze
Swoją powinność
Każdy z nas
Zna

Charakter tworzyć
I czystą drogą
Z imieniem Bożym
Przez życie
Iść
Święta ofiara uczy nas
Życia
Jak silnym być
Mądrym

Jak świętym
Być

Pełnimy służbę
W twórczym czuwaniu
A z nami czuwa
Bóg
Byśmy wyrosli dobrzy
Jedną wybrali drogę
Wśród wielu
Dróg

Jedna jest droga
Tą drogą Bóg
W nim jest zawarta
Radość i praca
Rodzina własna
Ołtarz i świętość
I przyszłość jasna
I pokonany wróg

Boże i Panie
Spokojnie możesz
Nas ministrantów
Obdarzyć swym
Zaufaniem

BUKIET SERC

Nie kwiaty składam
Lecz nasze serca
Zanieś je Bogu
Arcypasterzu
Tam się odwaga nasza
Powiększy
I kontakt z Bogiem
Bliższy zawiąże
Tą prośbą witam Cię dzisiaj
Panie
Kościoła Księżę

„OŚMIELAMY SIĘ MÓWIĆ”

JUTRZNIA

W biel kwiatów jabłoni
ustroję swą duszę
i drogę wysypię
jaśminem
wschód tęczy rozdzwoni
mą radość i ciszę
i pustkę wypełni
swym hymnem

I stanę przed progiem
i serce na dłoni
łzę obok ułożę
ci Panie
zrozumiesz, Tyś Bogiem
tęsknotą duch płonie
przyjść zechciej, gdy mam
rozmyślanie

NIEPOKALANA

Na błękitach zarys twojej postaci
Przedziwna

Najpierw kontur: pomysł Boga
Wnętrze: łaska, a z nią Słowo
Całość: Matką jesteś życia
Rosą wzrostów
Pani

Pieśnią życia pochwalona
Tęczo wzorów
Która świecisz Bogiem
Wszystkie w sobie skupiasz blaski
Wszystkie obejmujesz serca
Ty
Najlepsza, dusz tulenie
Przed wiekami pomyślana
Piękna
Witaj, o Niepokalana

PROŚBA

Przyszłaś na ziemię tak piękna
gdyż w pięknie pełni łask
Przyjdź do mej duszy
Matko Boga

Gdy przychodzisz
rzeka jest dla ludzi najczystsza
wodą
dziecko rodzicom sprawia
radość
młodość staje się ofiarna
na głowie chorego ktoś zmienia
kompres
staruszka uśmiecha się do
słońca
człowiek wybacza człowiekowi

Gdy przychodzisz tak piękna
w pięknie pełni łask
Przyjdź do mej duszy
Matko Boga

ULECZ CIERPIENIE

Znasz ziemi duszę
Maryjo
Dni jej wiosny
Jesień znasz
I tę częstą lata
Suszę
Chwil krzyżowych
Twarz

Tyś nieba pani
Maryjo
Eliasa obłok
Ros
Z Twojej pozwól świętej
Dłoni
Pełny łask wziąć
Kłos

Matko
Krzyżowe ulecz
Cierpienie
Ziemi suchej
Deszczu daj
Uśmiech ludziom
Szczęście
Miłość
Miłość stworzy
Maj

LITANIA

Maryjo

Tęsknoto nasza do Boga

Wzruszenie nasze

Wzorze

Tak bliska Trójcy Świętej

Umiłowana

Pełna łaski

Która przynosisz ludziom miłość Chrystusa

Która podnosisz naszą miłość

Aż ku Duchowi Świętemu

Płacząca

Pełna troski o moją duszę

o naszą świętość

o chwałę Boga

Aby nas Bóg wydzwignął

przeniósł w swoje serce

Abyśmy stali się narzędziami

Chrystusowych działań

Jego własnością

Oddaj nas Bogu swymi rękami

Bożą rzecz i Twoją

ku Tobie kierujących oczy i duszę

Abyśmy Ojcu, Synowi i Duchowi

Świętemu

przez Ciebie oddali chwałę

Abyśmy ukochali Boga nade wszystko

miłość Twoją i naszą

tęsknotę Twojej i naszej duszy
Abyśmy za grzechy wynagradzali
miłością
Abyśmy modlitwą ratowali ludzi
naszych braci
Abyśmy umieli przebłagać za tych
których zgorszyliśmy
których przez zaniedbanie
nie przybliżyliśmy do Boga
Uratuj ich
Gwiazdo mórz
Uratuj nas
Abyśmy umieli przeżyć żal
który da nam Boga
Abyśmy zasłużyli na trwanie
przy Tobie
dla Ciebie
i przez Ciebie
w Bogu
Nasza Matko

RORATY

Niebo ucałowało ziemię
rosą
i stał się chleb
Kołysankę wiatry
niosą

Niebo podało ziemi
słoneczne dłonie
na rękach zawisł
kłos
uśmiechy w rodzinie
rosną

Chleb wniósł do domu radość siły
na drzewie zawisł
I płacze, płacze radość
modli się

ŁAMANIE CHLEBA

W poszumie przyszedł skrzydeł
po trzykroć święty Duch
Piotr mszę codzienną składa w Rzymie
Ojciec, Syn, Duch

Miasto śpi jeszcze, lecz wierni
gromadka chrześcijan i Piotr przy kamieniu
Chleb łamią

Modlitwa tęsknot, róża wśród czerni
chyli się, prosi
o ulgę w cierpieniu
Chleb łamią

Codzienne troski, wizje katuszy
i żal, żem myślał, na co się trudzić
tęsknić za dobrem, wybierać mękę
życie od nowy i patrzeć z lękiem
jak tych najlepszych, wzory i świętość
arena prześle w odwieczne Piękno

a my, jak ślepcy, sami bez wzoru

Piotr rzekł: tu błędzisz

Pan został z nami
Owego, świadczę, przed męką wieczoru
Chleb łamał
Gromadka chrześcijan i Piotr przy kamieniu
i Boży z nimi Duch
został z Kościołem w poszumie skrzydeł
Piotr mszę codzienną składa w Rzymie
Ojciec, Syn, Duch

TRWANIE

„a bramy piekielne nie zwyciężą go”

Kłębi się przestwór
wiatr dmie
a dębu ogrom wśród cmentarzysk
dźwignięty w górę
trwa
tam w dole ślad katastrof
tam powalone pnie
Na nich pod dębem pędy młode
i kwiaty wokół pełne barw
i woń rozrostu, zieleń traw
i niewidoczny lot gołębia

Kłębi się przestwór
błysk, grom
tumany cieniów łączą siły
i trwałości szarpią dąb

Kiedyś, nim legły tutaj pnie
znad szczytów sosen
gołąb zleciał
i ziarno oddał ziemi
Pęd
wzrost
i dębu ogrom wśród cmentarzysk
potęga - drzewo trwa

LAS

Jak młode trawy
zielone na wszystkich drogach
jak młode drzewa
które wyrosną w las
my, dzieci
bierzemy świat na ramiona
jak niegdyś Krzysztof
i Boga w serce
i zbudujemy życie
wzdłuż szos, autostrad i tras

I rozumiemy Boże sprawy
i Bożą myśl
i nie potrzeba wielu lat
by umysł dojrzał
z Jezusem - Przyjacielem
ujęliśmy się za ręce
i udźwigniemy świat

Ramiona nasze to siła lasu
a lasem dzieci, których jak trawy
na polskich drogach
których jest las
rośniemy w Bogu razem
z Jezusem

czy jest gdzie siła większa
niż w nas
to rośnie Kościół
w las się rozrasta
Bóg w sercach dzieci
ze wsi i z miast

METANOJA

Tęsknota wyznaczyła mi trasę drogi
niosłem komuś to, co miałem
w rękach
zatrzymałem się na drodze
gdyż
łąka pełna była kaczeńców

Nie, to nie łąka zawiniła
sam zawiniłem chcąc wypocząć
paliło mi dłonie to, co niosłem w rękach
to była moja miłość
na chwilę oddałem ją łące
dłonie zanurzyłem w strumieniu

Miłość płonęła, nie, nie paliła dłoni
pamiętam tylko, że miałem ją komuś zanieść powiedziałem
więc do łąki
„przyniosłem ci miłość”

Pod drzewami spotkałem dzieci
oddałem im miłość
zwróciła mi ją łąka, gdy poprosiłem
w miastach smutne posągi z dawnych wieków
czekały na miłość, aby ożyć

dałem im miłość
dzieci zgodziły się mi ją oddać

Oddałem miłość ludzkim uśmiechom
gdy posągi się przyznały
że nie jest im smutno, gdy są bez miłości
wśród uśmiechów jeden był najpiękniejszy
to był uśmiech Boży

Nie widziałem tego uśmiechu
usłyszałem tylko „przyniosłeś miłość
ułoż ją ma mych dłoniach
właśnie na nią czekałem”

RACHUNEK SUMIENIA

Biegnę szkolnym korytarzem
i mijam niszę białą
myśli wstrzymałem
słucham bzów hejnału

Myśl moja biegła krętą drogą
przez smutek, walkę, domu ciszę
i zagrał hejnał
kwiaty bzów w białej niszy

Dlaczego bzom nie oddałem
serca, traciłem życie
bzom i tylko Tobie
Boże
Najczystszy Kwiecie

MODLITWA NA DZIEŃ ZIMOWY

Bieli przecudna
Duchu Święty

Upadasz śniegiem
na szarą ziemię
na grudę dróg

W dziecięcych oczach
Tyś rozradowaniem
i troską
aby nie wypadł z sanek
maleńki brat

Jesteś ciepłem
dla pól
które zasnęły
po pracy

Białą daj okryć
smutek
który z tęsknoty
za pięknem
układa się na sercach
cieniem
i wprowadza
mrok

Białą uczyni dusze
dla których jesteś
uciszeniem
i wskaż umysłom
drogi

Który jesteś
w nas
i w śniegu
Amen

MODLITWA ZA NIEWIDOMYCH

Wodo

weź moje oczy, są na dnie strumienia

daj je niewidomym

Woda zwróciła oczy patrzącemu

Porcelanowy Chrystusie na Krzyżu

weź moje oczy, daj nie niewidomym

daj mi swoje

poradzisz sobie bez porcelanowych oczu

niewidomi zabłądzą bez moich

nie możesz im dać swych oczu

porcelanowych

niewidomi zbiją je grając w piłkę

ja będę strzegł porcelanowych oczu

mnie łatwiej o nie się troszczyć

Daj im także moje serce

nie jest mi potrzebne, gdyż już pokochałem

Ciebie

Ty nosisz moją miłość

gdybyś mi dał swoje serce porcelanowe

byłoby Ci lżej na Krzyżu

wodo

Chryste

MOCNIEJSZY NIŻ ŚMIERĆ

gdy głosem kogoś skazanego na śmierć
w Oświęcimiu
Chrystus w tym bracie najmniejszym, cierpiącym
zapropozował wybór niepojęty
i trudny
czytelny tylko dla wiernie kochających
by miłość zwyciężyła
ojciec Kolbe był po stronie bliźniego
porzucając życie, które już dawno
oddał Bogu
wraz z sercem
z całą myślą, ludzkimi wartościami

świadkiem Boga jest człowiek
który w obronie życia
umie nie zachować życia dla siebie
umie ocalić miłość
a miłość pozostaje

gdy został zakonikiem i kapłanem
wszystkich ojciec Kolbe pragnął ocalić
wraz z Chrystusem ukryć w Bogu na wieczność
i na przebywanie w szczęściu, „twarzą w twarz”
więc wsiadł do samolotu, aby zanieść
pisaną informację o miłości
Bożej
do najodleglejszych zakątków kraju

do Hiroszimy
do wszystkich ludzkich tęsknot
wiedziony wzorem, którym
jest Panna Najświętsza ukazująca
Syna

Syn Boży przyszedł, aby wydobyć nas
z bolesnego zła, z grzechu
aby przywrócić Bogu
ojciec Kolbe przyszedł, aby przywrócić
nas Bogu
z zaplątanych myśli, z uwikłań serca

gdy ojciec Kolbe był dzieckiem, już wybrał
koronę miłości, koronę cierpienia
więc chorował bez skargi
uczył się, nauczył
budował wspólnotę osób i klasztor
dla niej
w namiocie Ludu Bożego wędrując
od serca do serca
kołatając do myśli ludzkiej, aby
otworzyła drzwi Bogu

aż we wspólnocie osób z Oświęcimią
w klasztorze cierpienia

wołaniem kogoś skazanego na śmierć
głodową

Chrystus poprosił o znak, o świadectwo
że mocniejsza niż śmierć jest

miłość

PSALM NAWRÓCENIA

Nie mam żalu
że przyszedłeś
do wielu z mych braci
ktoś najbliższy
Boże mój
i drogi

tylko tęsknię do tych
chwil
co przyjdą
gdy będę miał własny
dom
a w oknach doniczki
z kwiatami
i Ciebie
nie jak gościa
jak obcego
ale najbliższego
z przyjaciół

CHRYSTUS W OGRÓJCU

Jesteś sam w ten wieczór
Jezu Chryste
wśród ogrójcowych drzew
sam ze swym
niepokojem
z pytaniami
przerażony przyszłością
perspektywą samotnej
męki
nie ma obok nikogo
kto by Cię pocieszył
uspokoił
był z tobą
w najtrudniejszej nocy

Dosięgasz miłością Ojca
jesteś z nim przez swe
Bóstwo
i nie doznajesz Boga
w swej ludzkiej
psychice
będąc zarazem Bogiem
takie jest prawo
bytowej odrębności
człowieka, którym też w pełni
jesteś

Twoje człowieczeństwo
jest doświadczone lękiem
szukasz pomocy
pociechy w sercu
najbliższych
ci ukochani są nieobecni
zasnęli w jakimś miejscu
ogrodu
są i ich nie ma
sam pijesz kielich
goryczy

Męka osamotnienia
jest ogromna
a przecież musisz
przetrwać
czas niepewności
mękę czekania
na bezpośrednie doznanie
w swej ludzkiej psychice
miłości Ojca

PSALM CIEMNEJ NOCY PSYCHIKI

Boże spotkany
w realności wiary
nie ma Cię w moim
przeżyciu
nie doznaję Cię
w psychice
w warstwie przeżyć

W swej psychice jestem
tylko sam
ze swym niepokojem
z pytaniami
przerażony przyszłością
doświadczony lękiem
umęczony tęsknotą
ktoś bezdomny
gdyż serce nie wspiera się
na odczuwanej
radości

Jesteś w mej duszy
i nie ma Cię w mej
psychice
oddziela nas to
że Cię nie widzę
że nie widzę jasno
swego losu

sensu życia bez
Ciebie

A przecież muszę przetrwać
czas niepewności
mękę czekania
na bezpośrednie doznanie
Twojej obecności
muszę przetrwać głód
miłości
którą jesteś

Nie doznaję Cię
w swej psychice
Ciebie
najcenniejszej perły
wyłowionej z morza
Ciebie, światła
moich oczu
przeżyć, psychiki
mego serca
nadziei moich marzeń
Ciebie, Boże

PSALM PUSTYCH DNI W ZIMIE

Jeszcze zima
jeszcze śnieg przed domem
lecz także kilka godzin
słońca w południe

Patrzę przez okno pokoju
w którym jestem
nad drzwiami barokowy
aniołek
na ścianach drewniane posąжки
świętych
na sprzętach świece
widzę to patrząc przez okno
w zimowe słońce

Nie jestem smutny
a łzy płyną mi z oczu
dlatego
że patrzę przez okno
w zimowe słońce
gwałtowne
iskrzące się w śniegu

Wyglądam przez okno
wypatruję Cię, szukam
swojego słońca
Widzę je na niebie

ogromne, raniące oczy
strząsam łzy, gdyż
zasłaniają mi Ciebie

Widzę Cię sercem
Boże
słońce mojego nieba
bez Ciebie nie widziałbym
piękna świata
i śniegu przed domem

PSALM PUSTYNI

Jeśli się nade mną nie zlitujesz
jeśli się nie zlitujesz, Panie

spełni się obawa Hioba
nie zastaniesz mnie w domu o świcie

nie będzie mnie w południe
wieczorem znajdziesz dom pusty

nie usłyszysz wołań z dna mej biedy

wyjdiesz na ziemię suchą szukać mojej duszy
na piaski bezwodne, na pustkę

w gruzach miasto twoje, dom mój
wyniszczone ogrody, zasypane źródła

szarpią mnie tęsknoty, zwierzęta pustki
biegam po pustyni i pragnę się ukryć

włokę kości swoje, piasek zasypuje oczy
nie zobaczę Cię, gdy będziesz nadchodził

piasek zasypie kości, odejdę, nie zastaniesz mnie
i będziesz płakał na ziemi suchej

i będziesz nasłuchiwał wołań z dna mej biedy
Jeśli się nade mną nie zlitujesz
jeśli się nie zlitujesz, Panie.

PSALM TĘSKNOTY

Nie ma Cię w mojej duszy
nie ma Cię, Boże

Grzech mi odebrał Twą miłość i Ciebie
jesteś poza mną, daleko i obok
zdążam ku innym przedmiotom miłości
taka jest bowiem konsekwencja grzechu

I jesteś tylko tęsknotą mych tęsknot
Idąc ku czemuś, co utracalne
moja tęsknota tęskni do Ciebie
Ty także tęsknisz do mnie z daleka
wyglądasz mojej miłości

Nie ma Cię w mojej duszy
wiem tylko o Tobie, pamiętam
pozostał mi kontakt z pojęciem Boga
kontakt z wiedzą. Jak cenna jest wiedza
jak wartościowa jest pamięć
i życie pojęć, dalej cień tego, co było

Cień rozpoczyna się od Ciebie
i Ciebie dosięga
Może tęsknota tęsknot jest cieniem
Twojej do mnie miłości

Jesteś i nie doznaje Cię moja dusza
znów oddalona o brak
Twojej we mnie obecności

I cierpię tęskniąc, niecierpliwie się, buntuję
odchodzę łudząc się, że zmniejszę tęsknotę
gdy dostarczę tęsknotom przedmiotu doznań

Nie czekam na Ciebie, nie wytrzymuję głodu
braku Twojej bezpośredniej obecności
w duszy

Z daleka śledzę Twój cień nieśmiało
chodzę po drogach pojęć
chcę schwytać w dłonie umykającą
tęsknotę tęsknot do Ciebie

Nie schwytam cienia, nie spotkam się z Tobą
w pojęciach
nie odzyskam Cię w tęsknocie

Tylko miłość przywróci mi Ciebie
Tylko miłość dosięga miłości

Czekam na Ciebie, wyglądam przez okno
może zadzwonisz do drzwi i może
usłyszę dzwonek. Otwieram drzwi domu
nie ma Cię, Boże, nie ma Cię
w mej duszy

PSALM POKUTNY

Był dzień promienny
było widno
i rozsunęś nad dniem
ciemności
zmiłuj się nade mną

Była droga otwarta
do Ciebie
pozwoliłeś na niej wznieść
barykady
usuwała je Marta
lecz w gniewie
usuwała długo
i zostały
cieniem zwady

A przy drodze rozkwitały
żyta
i nadzieją niosły
wielkich plonów
teraz puste pole
strata
gdyż złamały plon
wichury
niby jęk gromiących
dzwonów

Rosły drzewa w sadzie
zieleniły się
i trwały
przyszły mrozy w grudniu
walka
i poumierały

Był ktoś dzieckiem, synem
ukochaniem matki
chata roześmiana
i zabrakło chleba
wreszcie sił do walki

Dlaczego

Było widno
i rozsnułeś nad dniem
ciemności
zmiłuj się nade mną

Lecz
choć to mi w duszy
niechaj się rozwija
jedna myśl i słowo
Twoje trudne
fiat

PSALM PŁACZU

Patrzę wokoło
za bramę zadumy
na pełny świat
patrzę też w serce
tu w środku życia
pagórek mogiły
złamany kwiat

Wyznam Ci, Boże
swoją nieprawość
choć moje confiteor
nie ciekawe

Pagórek mogiły
złamany kwiat
ruiny w duszy
ruiny
pełno strat

Czy tych ruin
jestem przyczyną
tylko sam
Kolumnady pragnień
narastały przez dni
a fundamentów
nie można było
układać

mówiono też
że jeszcze nie czas
zakładać dachy

Chciałem wznieść
iglicę wysoką
by dosięgnąć światła
u źródeł

Nie tylko ja
urządzam siebie
nie pozwoliłbym
aby runęło
tyle najlepszych
zamierzeń
i nie chcę mówić
że to Ty, Boże
nikt nie uwierzy

Nikt się nie zdziwi
że jestem klęską
to są rzeczy znane
od początków życia
kolumnady pragnień
iglice dosięgań
nawet z Tobą
spory
Człowiek już żył

buntem
wiele nie rozumiał
mój żalu

Ktoś już przeżył
mękę wąpień
ktoś już ciężar
przeżył winy
swoim smutkiem
nie poruszę serc
wiem

Nawet wiem
że nie więcej
niż Hiob
doznaję bólu
i nie groźniej
niż Jeremiasz
wołam w górę
skargą, buntem
jegoś podszedł
i zostawił
„o niestały
prądzie wody”
ale jednak
Ty z nim byłeś
a ja jestem
tylko ruiną
Zburzone me

pragnienia
stawiałem je
na nietrwałym
piasku
przyszły wichry
zamieć pustyń
wątpień burze
grzechu cień
przesłonięty Bóg

Sam zostałem
gdyż Ciebie nie ma
tam, gdzie jest
grzech
czy myślisz Boże
że z nim dobrze
on wiecznością trudu
beznadziejnych spojrzeń
tam, gdzie ty jesteś

Znasz człowieka
on Cię szuka
chce dosięgnąć
Ty przychodzisz
gdy Cię prosi
jesteś z nim
a gdy cienie
Cię zakryją
i gdy wola

nie przyzwala
na schylenie głowy
bo naiwna
pozostajesz z daleka

A tu brak
i fundamentów
nie można zakładać
brak Ciebie

Możesz nie nazywać
tego tragedią
możesz nawet
minąć mnie
i nie czuję
żem to winien
choć rumowisk
jestem światem
albo dobrze
moja wina
lecz Ty jesteś
ha, nie bratem

Nie, to tylko
zaduma
nad mogiłą
nad złamanym
kwiatem
To tylko serce

się miota
to tylko forma płaczu
tylko tęsknota

PSALM CIEMNEJ NOCY DUSZY

Czy jestem za mało zgięty
pochyła wierzba
i połamany wichrem łan
żeś na mnie rzucił ciężar gradu
burzęś rozpętał czarną
by mi korzenie wyrwać z ziemi miłej
Ale ja się trzymam
całej duszy mej rozpaczy krzykiem
ziemi miłej

Ty mnie przesadzić chcesz na inne pole
choć zgody mojej
nie masz

Ja się z gleby mej nie ruszę
stąd, gdzie tworzy się myśl moja
z ziemi mojej

Cóż mi z tego, że przede mną
krajobrazy roztoczyłeś
takie cudne

Ja tam zginę
gdy z swej ziemi wyjdę wszystek

Choć mi częścią zostać pozwól
choć korzeniem w ziemi mojej

a rozkwitnę kwiatem Twoim

Pogódźmy się

Czy jestem za mało zgięty
pochyła wierzba
i połamany wichrem łan

PSALM ZŁORZECZĄCY

Niechaj cię mój gniew dosięgnie
złudno
niech cię obrzuci spojrzeniem gradu
i śmierć zada
dość już omotałaś serc
mackami ośmiornicy
bez treści złonośna

Gniew mój niech sięga w głąb
w istotę twą zła pełną
wrogu mój
złudno

Na krawędź zdradliwą
ciągnęłaś tęczy mamidłami
myśl
która jaskółek gamą
wydzwaniać chciała tęczy
melodię
tę z serc do serc

Wiodłaś w pustkę
za krawędź treści
złonośna

Niechaj cię mój gniew dosięgnie

PSALM ZGODY

Nie mam przyjaciół
których sobie wybrałem
zgodziłem się na tych
których postawiłeś
na mej drodze

Nie wykonuję prac
do których tęsknię
którymi chciałem wyrażać
tyle swych
umiłowań
i które oddałem, aby podjąć
prace Twoje

Nie mam swoich drzew
i swoich melodii
odszedłem od nich
idąc do Ciebie
czym jeszcze nie jestem
i tęsknię

Ty wiesz, że w tym
początek drogi

PSALM PROŚBY

Napisz do mnie list
Mój Boże
Nie ma od Ciebie wieści
Może jutro coś przyjdzie
Może przybędziesz
Może zapukasz do mych
Drzwi
Nasłuchuję, wciąż czekam
Wydaje mi się
Że usłyszę dzwonek
Że wejdiesz
Tak ciężko w tej tęsknocie
Tak źle
Napisz, napisz
Nie trwaj w milczeniu
Napisz do mnie list
Mój Boże

PAMIĘTAJ, MÓJ BOŻE, ŻE CIĘ KOCHAM

Zawsze pamiętaj, mój Boże
że Cię kocham
Gdy będzie mi smutno
bądź przy mnie, przyjdź
zawsze podejmie Cię moja
tęsknota

Zawsze podejmij moje serce
mój Boże
gdy będę wracał ze swych
wędrowek
zawsze czekaj na mnie

Zawsze kochaj mnie, Boże
zawsze będę Cię kochał
nie zawiodę Cię, myślę o Tobie
myśl o mnie
nadziejo moich tęsknot
mój Boże

PIEŚŃ IMION BOŻYCH

Który uweselasz młodość

Który jesteś

Którego kocham

Wiaro moja

Nadziejo

Moja miłości

Umiłowany mój

Utracony

Odnaleziona drachmo

Najbliższy z przyjaciół

Łzy moje

Tęsknota moja

Życie moje

Chwało moja

Moja myśli

Pragnienie moje

To, co najtrudniejsze

Pan mój ze mną

Tajemnico

Ojcze

Synu

Duchu Święty

Trójco osób

Amen

DEFINICJE

MIŁOŚĆ

miłość jest turystą
biegaczem który
pobiją rekord dotarcia
do przedmiotu tęsknot

jest odkryciem odległości
między sercem i sercem
jest treścią płaczu
i treścią uśmiechu
jest wielkim cierniem
wbitym w dno bólu
w samo cierpienie
i w radość

jest cierniem wbitym w cierń
w samą siebie
jest osią rozdarcia
jest osią jedności
sumą braków i nadziei

jest najbardziej turystą
który przebiega obszary
niespełnień i spełnień

PRZYJAŹŃ

przyjaźń jest zrozumieniem
że czyjeś oczy które płaczą
które się śmieją
muszą dotknąć mojego ramienia
by oprzeć na nim ból
cierpiącej miłości
podzielić radość

jest odpoczynkiem w drodze
do własnego serca
które odwiedzam mieszkając
w czyimś sercu

jest umocnieniem
wspólnym oczekiwaniem
jedności
smakiem tego, co nieskończone
jest w dwu sercach
kwiatem miłości

RADOŚĆ

radość
gdy naszą miłość podjął
ktoś kochany
gdy zadzwonił do drzwi
przyszedł

ukojenie tęsknot
światło i ciepło
cisza
gojąca się rana bólu
środowisko nadziei
spotkanie piękna
dar miłości

spotkałem ciebie

UŚMIECH

uśmiech
jest orłem
mija chmurę
smutku
wynosi w górę
ludzkie serce
powoli jednak
powolutku

i bzy układa
w bukiety
jest wiosną
łagodnym listem
osusza łązy
i wtedy
wiem, że przetrwam
gdyż jestem

WDZIĘCZNOŚĆ

wdzięczność jest patrzeniem
jednej miłości na drugą
jest otwarciem drzwi serca
aby zachwycać pięknem
przyjaźniące się z nami
serce
jest wymiana piękna
miłości
przyjęciem w swoje serce
jej odblasku

SAMOTNOŚĆ

samotność
granica między
zbliżeniem i oddaleniem
głód matematycznego dodawania
serc
głód pełni

jest wiedzą o innych
i brakiem wiedzy

jest poszukiwaniem
poszukiwaniem miłości

TĘSKNOTA

Polecieć dymem
z komina
gwiazdy nanizać
na sznurek
nad wodą piaskom oddać
zmęczenie
serce utulać

SMUTEK

smutek
jest tym, co przejrzyste
przez co widać cierpienie
i miłość

jest poszukiwaniem
serca
jest tułaczem
wygnańcem
drogą ku światłu
granicą
między dniem i nocą
pięknem zmierzchu
cieniem nadziei
zrozumieniem
konieczności niepowodzeń

jest wstępem
do zamyślenia
a może wstępem do
mądrości

PŁACZ

gdy człowiek płacze
pytają
czym jest płacz
odpowiem

jest znakiem bezradności
i męki ponad wytrzymałość
jest prośbą ostatecznej walki
nadzieją zwycięstwa
w prośbie o litość

jest uznaniem czyjejs
przewagi
białą chorągwią pośła
siłą i brakiem siły
bronią przegrywających
którzy zwyciężają

jest sercem pojednania
apelem o miłość
rosą miłości

sobie odpowiem krócej
płacz jest płaczem

CIERPIENIE

Cierpienie
to ból miłości
pozostawionej w jednym
człowieku
i nie podjętej
Cierpienie
to miłość
samotna
sercu
które nosi miłość
samotna miłość
sprawia ból
to miłość boli

im większa miłość
tym większe cierpienie
prosisz
aby ktoś podjął
samotną miłość
ból miłości
twoje cierpienie
aby ktoś podjął
miłość
która boli

GŁOS MIŁOŚCI

Może cierpienie jest skutkiem tego
że miłość ludzka nie chce pozostać
bez miłości Bożej
może cierpienie jest głosem miłości
która domaga się powiększenia
o miłość Bożą
i może boli nas miłość dlatego
że jest samotna
i pragnie powiązań
z miłością bożą
pragnie jakiegoś uzupełnienia
jak my pragniemy ludzkiego serca
aby nas kochał ktoś także
gdy my go kochamy

ŻAL ZA GRZECHY

Żal jest odejściem człowieka
od siebie
od ukochania swojej miłości
jest prostowaniem dróg miłości
w decyzji powrotu do miłości
Bożej

Żal jest słyszalnym dla Ciebie
Boże
głosem i płaczem tęsknot miłości
jakąś refleksją, która wiąże miłość
człowieka z miłością nieskończoną

Jest także płaczem zrozumień
i odczuć
ukryciem wstydu, że człowiek wybrał
dla siebie coś, co nie zastąpi
miłości Bożej

Jest płaczem bezgłośnym, tym bardziej
bolesnym
który oczyszcza, przywraca możliwość
wnikania w miłość
którą Ty, Boże, jesteś

OBCY

obcy to tylko
ci niezauważeni
o których mało
lub nic nie wiemy
których nie kochamy
gdyż
nie czytamy
w nich tego
czym żyją

BÓG

Jest słońcem
ludzkiej tęsknoty
jej uśmiechem
Jest spokojem
ludzi
Jest tajemnicą
której zwierza się
własne tajemnice
Jest naszym
cierpieniem
budzącym tęsknotę
Jest obroną
przed cierpieniem
przed tęsknotą
Jest łkaniem
bezgłośnym
które rozrywa
serce
i je zamyka
tuli, ucisza
aby łzy nie dotarły
do oczu
Jest myślą o kwiatach
o bzach i jaśminach
Jest nadzieją

kolorem
złotych kaczeńców
złotym słońcem

Jest miłością

TRENY

MARSZ ŻAŁOBNY (motyw z Chopina)

Sunął powoli cień smętny ulicą
Kwiatom, które się do słońca wiosną
uśmiechały
rzucił na wiatr kir

Cicha, jak szelest, skarga pędów brzozy
i rytm łamania się serca rozkwitań
gdy upadł kir

Za oknem mrok, przetkany gwiazd uśmiechem
i lamp ulicznych
Rzucam na mrok myśl srebrną, haft tęskny
wypracowany w sercu widnego pokoju
Pokój wypełniony kolorami tonów
wysypujących się z głośnika, ożywiony sercem
które haft układa i ozdabia nim mrok
ten za oknem
przetkany gwiazd uśmiechem i lamp ulicznych

Sunął powoli cień smętny ulicą
Kwiatom, które się do słońca wiosną
uśmiechały
rzucił na uśmiech kir

Najpierw szmer wieczorny liścia

i ogniki świętojańskie. Cisza
Gdzieś zadzwoni srebro dźwięku
szuwarowych kwiatu koron
i przefruną sny
Potem echo piosnki młodej
i rozśmieją się klawisze
Naraz błysk. Przetnie struny smuga jęku
Grzmi
Skądś wyłoni się dłoń matki
ciepło tuli twoją twarz. Jest ci dobrze
Grasz

Cicha jak szelest, skarga pędów brzozy
i rytm łamania się serca rozkwitań
gdy upadł kir

Na zakryte oczy zieleni napłyną tysiącem łkań
jak z kaplicznej wieży
i tłoczył się ciężarem swych drgań, i grał
podzwonne

Sunął powoli cień smętny ulicą
rzucał na uśmiech kir

FIAT

Córeczce mojej śpiewa las
i dla niej pachną zdroje
słowik za oknem melodię тка
jak człowiek

Córeczce mojej niesie maj
rozkwitłe bzy i spacer w sadzie
kapliczkę, w której biały dzban
stokrotki stawia przy obrazie

Córeczce mojej anioł stróż
oczy do snu skrzydłami skrywa

.....

Dlaczego jednak obok róż
mogła
na którą w męce co dzień niosę
bzy i stokrotki mego fiat

DZIECI UMARŁY

Kocięta, kocięta
macie oczy, a na święta
złota wstążka w włosy wpięta
kocięta, kocięta

Laleczki, laleczki
macie rączki i główeczki
gdzie są rączki i główeczki
gdzie są rączki, sukieneczki
drogie oczy mej córeczki

Wózeczek, wózeczek
dokąd ciągniesz go syneczku
nie odjeżdżaj morzem, rzeczką
syneczku, syneczku

Córeczko, córeczko
uleciałaś górą, rzeczką
nie śpij, ni śpij pod wstążeczką
córeczko, córeczko

Pieśń przerwana i zaczęta
gdzie jesteście me kocięta
oczy moje i główeczki
gdzie są ręce mej córeczki

Oczy moje, mój wózek
odjechał mi syneczku
mój syneczku, me kocięta
pieśń przerwana i zaczęta.

UŚNIJ JUŻ MÓJ ŻALU (motyw z Gałczyńskiego)

Uśnij już
mój żalu
skrzypkę już
odżałuj
gdzieżbyś biegł
tak zimno
rosnąć ci
nie stygnąć
cóż ci dam
by ciszej
jakżeż to
w klawisze
nowy ton
rozpłaczesz
lepiej mi
śpij smacznie
wciąż byś mi
wybiegał
wszyscy śpią
nie trzeba
jutro już
pozwolę
ależ tak
pozwolę
gdyby sen
uśmiechów

gdyby ból
daleko
nie śpisz mi
łzy pałą
uśnij już
mój żalu.

ZAPOMNIEĆ

I wciąż pada deszcz
i wciąż pada deszcz
na serce padają łzy
łagodzą cierpienie
tęsknotę, zwątpienie
że radość, jak wiosną
kiedy kwiaty rosną
lub kiedy pachną bzy

TREN NA ZAGUBIONĄ RADOŚĆ

I cóż mi z tego
że słońce świeci
że znów w ogródku
zakwitły kwiaty
że gdzieś od lasu
jakby echo leci
smętnej piosenki
którą ktoś bogaty
w ciszę wewnętrzną
radość i wesele
tę piosnkę śpiewa
i cóż mi z tego
że jest szczęścia wiele
skoro w mym sercu
wiatr smutku powiewa

I cóż mi z tego
że kwitną maliny
że co dzień z rana
śpiewają skowronki
że ludzie się śmieją
że pachną jaśminy
a nad strumykiem
fioletowe dzwonki
codziennie myją
swoje główki w rosie
i cóż mi z tego

choć posłucham
gdyż nuty ufności
które się dodają
dźwięczą w ich głosie

TREN NA NIEWOLĘ SCHEMATÓW

Stłoczeni, bezwolni, idą

Przestrzeń opasana widnokrzem
Zakreśla niezmiennie granice
Nie mogę ich przekroczyć
Wzloty ludzkości

Przestrzeń łudzająca bezmiarem
Po wewnętrznych prowadzi drogach
Męka trudu wzlatania
Wyczuwa drogi za widnokrzem

Myśl płocka w górę ulata
Jak dym
Czy dzielić chce dymu losy
Czy spojrzeć
Na splątania dróg
Lub może w słońce
Wzlecieć

Stłoczeni, bezwolni, idą
Opasani widnokrzem
Bezmiarem wewnętrznych
Dróg

TREN NA KONIECZNOŚĆ PRZEMIJANIA

Wichru pełne jest pole
I pędu, którym oddycha
Świat
Czy to za biurkiem, w szkole
Odczuwasz mijanie lat

Było i znowu się stanie
Poranek, miłość i śmierć
Zaduma, lęk przed rozstaniem
Spoczynek
I trudy, które trzeba znieść

Bo życie czasem, jak w bajce
Przepływa obok nas
I każe nam być odpadkiem
Sens tego i tragedię
Czy znasz, czy już to znasz

TREN NA ZMARTWIENIE ŚWIATEM

Smutku stwierdzenia jednej wiecznej lampy
która bez przerwy płoniesz, jedna tylko

Sercem dotknąłem braku źródeł świata
w tym słabym świetle zobaczyłem źródła

Aten i Rzymu i Jerozolimy
piaski pustynne łyżycisną z oczu

W stolicach świata i obu półkuli
przed ludźmi stanął sztyk zbrojny idei

lub jakby może w starych świętyń kulcie
kapłanek orszak witany przez tłumy

I wypełniły się serca człowiecze
i pomyliły się ludziom dążenia

i Bogiem stał się cel najbliższy z brzegu
i odrzucone pierwsze przykazanie

A gdy ukochał człowiek rzecz podrzędną
nie miał miłości, by ją oddać Bogu

Piaski pustynne zjedną wieczną lampą
świat obumarły, bo czyż życie wtedy

gdy nie związana ze źródłem jest miłość
oddana rzeczy wraz z rzeczą umiera

tak pokolenie jedno zgubić może
sens świata, życie, świat zmienić w pustynię

Nie grożę sercom, nie spraszam katastrof
lecz ukazuję pola drzew spalonych

Wyszedłem szukać w ziemi pustej duszy
znalazłem piaski, zasypane źródła

włokę swe kości, piasku pełne oczy
mogę nie dostrzec jednej wiecznej lampy

owych dziesięciu, którzy sprawiedliwi
dla których światu nie grozi zniszczenie

TREN NA SŁUP OGNISTY NAD BIKINIĄ

Chciałbym przeciwstawić Bogu materię
lecz wiem
są tylko rzeczy, dzieci, dom
nawet w atomie, w rozbitej rodzinie
córka i syn, kwant u krańców spotkań

świadkiem tego
wszystkowiedzący rachunek
i słup ognisty nad Bikinią
porzuca pęta tajemna siła
lecz znam jej imię
określonej jednostki

są tylko rzeczy, dzieci, dom
nawet w atomie, w rozbitej rodzinie
córka i syn

imieniem tylko jest materia
określonych jednostek
ciemnych stron duszy
imieniem podobnym do nazwy ojczyzna

jakże przeciwstawię Bogu nazwę
określonych jednostek
miłością połączonej z materią formy
skoro szczęściu ich bóg nie zagraża
i skoro bliższy jestem prawdy

której mnie uczy
wewnętrzne życie atomu
kwant u krańców spotkań

i czyż narzucę rolę Arymana
i bunt materii o jasnym kształcie
zgodnej całości
ułożeniu elementów
rodzinnemu szczęściu

chciałbym przeciwstawić Bogu materię
lecz wiem
nie ma tajnych, nienazwanych mocy
jest kwant i rzeczy, dzieci, dom
nawet w atomie, w rozbitej rodzinie
córka i syn
i krańce spotkań.

TREN NA PRZEWAGĘ WSZELKIEGO ZŁA

Zatoczę koło sępa lotem
nad dziejami
o mgławic szczyty oprę skrzydła
i ostrzem szponów pierś
otworzę

Niech rozplakane słowa wyjmą serce-kamień
kamień-ból
i niech zawiążą serce w węzeł gromu
by zwalić spadł

Czy słyszysz trzask
i łomot łamanych stuletnich pni
i szczęk żelastwa
i rozpad głuchy granitów łańcucha
a jęk, czy słyszysz
Nie

Więc nie żałuj, że ginie kultura
że ją roztrzaskał serca ból
bez duszną
Bez ducha jest, więc tylko trzask bez jęku

Dziwisz się

Popatrz o zachodzie na rozchylone
róży pąki

gdy oczy nieba uśmiechną się fioletem
i pukle ciepła rozrzucą
w odblaskach
wtedy się w rumieńcach płatków
odbija uśmiech tysiącem barwnych
melodii
i nuci biel dziecięcych snów

Lecz w duszy pąka
gdzie rodzą się wonie
jest cień
naturalny cień niedotarcia blasku
Cień – cisza

Gdy się oddechu ziemi
zmęczony trudem dnia
układa wieczór
i lampy na niebie rozwiesza
wybiegają wonie ku melodiom barw
by zaśpiewać z nimi uśmiech nieba
i nie wrócić
w pąk różany rozświetlonych płatków
i wewnętrznych cieni

Nigdy woń nie wraca w cienie
jak myśl

Popatrz o zachodzie dziejów na ślady
wydarzeń

gdy epoka zgromadzi niby kulę światła
blaski kultur
i w syntezie szczytów granitowych
odbije niebo tysiącem zrozumień
i jasnych formuł patrzenia

Wtedy rozchyl płatki syntezy
a dostrzeżesz cień we wnętrzu dziejów
cień - ciszę
która ludzi trwałością opoki

Wtedy twój los
nie wrócić
i nie po śladach wydarzeń dążyć
ku nirwanie
ale stanąć musisz wobec świata
by walczyć
przeciw granitom górskich wyniesień
Ty - kamyk

O, tak. Stawał już Dawid przed Goliatem
kamieniem procy łamał armię
bo z kamieniem posłał ból
W tym siła

Więc bacz, kulturo, bo cię od wewnątrz
ciemną
roztrzaska Dawid
Czym

Pieśnią jak kamień twardą
bo wykwitniętą z bólu
albo sercem zawiązanym
w grom
gdy zatoczę sępa lotem
nad dziejami
dostrzegę i wyrok dam

Żeś blaskiem z zewnątrz
to boli
żeś pusta w pąku i cieniem
bezduszna
giń

Popatrz o zachodzie na rozchylone
róży pąki
w których się niebo odbija
i Bóg
przypomnij sobie

Z palca Stwórcy iskra żywa
przeniknęła kiedyś całość
Urodził się Adam

Twa kultura i ty myśli
jak chce myśl, co z niego wyszła
nie różanym pąkiem, w którym blask
i cienie
ale musisz stać się

rozświetleniem
musisz duszę mieć, co żyje
światłem być i prawdą
A jeśli mi powiesz: wieszczu zły
ja ludzkie serce w kryształ
zmieniam
by słońce wchłonął
odpowiem

Miłością je uczynić
a sama stań się oczami kołyski
zawieszonymi jak gwiazdy
na niebie matki uśmiechu
by się rozwidnił świat
dwa serc
i dojrzał kształt pocałunku
który w kołyskę niesie
dłoń miłości
bym i ja dojrzał

Kulturo
dla jednego płomyka żywej z Boga
miłości
gdybyś ją w duszy miała
bezduszną
wybaczę
Inaczej
giń
i miejsce daj Nowemu

APOKALIPSA CZTERECH STRON ŚWIATA

I

na polach rzędy snopów
złote kłosa powiązane winoroślą
tu i tam winne grono
gałązki winorośli mają kształt trójkąta
winne jagody patrzą z trójkątów
jak oczy

wśród snopów rosną lilie
biały kwiat opiera główkę o liść
trójkątny
patrzy w słońce
w słup ognisty
łączący niebo z ziemią
cztery są ogniste słupy
jeden rozpręża skrzydła
ulatuje orzeł
drugi ma twarz człowieka
trzeci jest wołem, czwarty lwem

patrzą oczy winnej jagody
spośród snopów i lilii
z trójkąta winnej gałązki

II

przez pole idzie człowiek
zbiera ziarno na chleb

zrywa jagody na wino
posiła się chlebem i winem

za człowiekiem wół i lew
przed nimi baranek
baranek pije woń lili
człowiek zrywa lilię
przerabia ją na włócznię
włócznią zabija baranka
nad cierpiącym gołębicą
w powiewie piór ostatni oddech baranka

III

na polu płacze gołębicą
zrąbano krzew przydrożny
wśród liści miałem gniazdo
zrąbano krzew, gniazdo spadło, nie mam domu
dzieci bezdomne, dzieci głodne
nie ma woni bzu i lili
czym was napoję
otworzę własną pierś
lecz czy na długo krwi wystarczy
gdzie znajdę źródło większe niż
serce

IV

na polu pszenicy, na polu lili
gdzie niegdyś chodził baranek
wśród winnych jagód, łez gołębic

cztery ogniste słupy
kopuła promienna
dwanaście gwiazd
księżyc u stóp i słowa

„tyś świecznik, tyś arka, Syjon stu bram
i blask przymierza”

O słowach tych śpiewają anielskie skrzypce
tkają z nich płótno dla oczu spłakanych
ręce anielskie
na polu ołtarz z nich budują zbolełe serca

w cieniu ołtarza gniazdo wije gołąbica
czy przed ołtarzem lampa oliwna
nie, to błysk radosnych oczu
bezpiecznych piskląt

ROZBAWIONE SŁOWA

TRUD FILOZOFOWANIA

Powiedz drogie dziecię moje
Co to filozofia
Filozofia, proszę taty
To nauka znojna

A czy tutaj - powiedz - znoju
Wykładowcy się nie boją
Nie, ach nie, bo już od rana
Cały dzień jest wykładana

A studenci filozofię
Chętnie przyswajają
Tak, ach tak, w stołówce zobacz
Widzę prawie połykają

Słusznie, drogie dziecię moje
Trudna to nauka
Bo nie łatwo studentowi
W głowie jej odszukać

PIERWSZY ROK FILOZOFII

Biegną studenci, biegną studentki
rozwikłać problem naprawdę wielki
I na wykładach mówi się o tym
człowiek jest myślą, człowiek jest światłem
światłem jest szczęście, książka i jazz
chwila rozmowy i wiedza też

Problem naprawdę stał się już wielki
co różni książkę od właścicielki
światłem nazywam Alana z Lilie
myśl jasną, wykład i manicure
światło doprawdy zamęcza wzrok
Tak myśli pierwszy w ATK rok

STUDENT I METAFIZYKA

Wnika zawsze aż do kości
w krew się wciska metafizyka
przez żołądek serce zajmie
dolo moja
biedny student, a studentka
cóż zostało, płakać chyba

Ach, ta meta - metafizyka
już studenta nie obronisz
w jego sercu jest ktoś obcy
ale nie martw się studentko
zawsze są niewierni chłopcy

MIŁOŚĆ DO KSIĄŻKI

W bibliotekach szafy z książkami
Książki nie szare, zdobne barwami
Okładka w kółka, okładka w paski
Książkom tym podziw, oklaski

Na każdej półce kółka i paski
Każda okładka uderza blaskiem
Zieleń i złoto, czerwień i róż
Nadzieja, miłość (ukłon tu złóż)

Miłość - sympatia dla każdej książki
Książki łacińskiej, mówiącej włoskim
A specjalnie dla książki - bryka
Sympatię czuje filopraktyka

DRZEWO PORFIRIUSZA

Korzeniem drzewa jesteś ty
konkretny byt z materii, formy
jednostka biedna, ale syn
tej myśli twórczej, myśli wolnej

A pień to twoja myśl zmęczona
gdy z książki treść wybiera
a zrozumienie twoje pierwsze - konar
a dalej . . . popatrz teraz

Tysiące liści, drzeń harmonia
i nieuchwytnych barw refleksy
Pojęcia, któreś stworzył, sercu oddaj
to twojej myśli teksty

PROSEMINARIUM FILOZOFICZNE

Stoły w czworoboku
by skupiła się myśl wielu
by zaistniał czyn

Praca jest tu czasem tęczą
i wypełnia salę barwą zdań
Zdania rosną
ich rytm szmerze
szmer zakwita
czyn

Wieniec spojrzeń chwyta się za ręce
tęczową gamę barw nuci
czyn
Skupienie

Myślicielem, kto przez prawdę, dobro, piękno
własnej myśli w dal iść
daje
to jest praca, jak tęcza

Myśl zakwita
najwyższy czyn się staje zrozumienie

SPOTKANIE Z GAŁCZYNSKIM

Pan w ATKa, bon soir
Pana dziwi taki gwar
No, cóż robić, seminarium
Pojąć problem się starają
Pan pozwoli, filozofia
Bardzo liczna, dobry objaw
Co czytamy, a o Dantem
O Tomaszu, Awicennie
Tak nowego nic poza tym
Wiersze, ach prawie codziennie
Pan odchodzi, przykro nam
No, cóż robić, bon soir

DOWÓD Z DOŚWIADCZENIA

Zbieram argumenty
na to, że jest ruch.

Proszę bardzo, chętnych,
udowodnić ruch.

Bo ja twierdzę zawsze
nie ma ruchu, bo:

Książki stoją w szafach
i tanecznych nie ma zabaw
stu.

Ni herbatki dla poznania,
ni studentki do kochania,
w dziekanatach zamieszania,
na wykładach zaś gadania.

Nie ma ruchu, nie ma,
nawet nie ma na co ziewać.

Filozofia lodem stoi,
ruchu nie ma, drodzy moi.

Niechby się choć gazet bała,
niechby swoje zdanie miała,
niechby chociaż kosmologię,

niechby chociaż, że tak powiem,
biologię uprawiała.

Nie ma tego, nie ma wcale.
Gdzież tu więc zarozumiale twierdzić,
że jest ruch.

Że tam jeden, dwóch,
wierzy w jakiś ruch,
to nie znaczy, że na KULu
zawsze jest jak w jakimś ulu.

Nie ma ula, gdzie tu ruch?
Nie ma ruchu. Tu jest duch.

WYCIECZKA

Wokół cisza, tylko las
Hej, kolego filozofie
Zatęskniłeś, a więc masz
Ławki, drzewa
Możesz patrzeć, śpiewać sobie
Pogawędzić o tym, owym
Odpoczynek
Odpoczynek, proszę ciebie
dolce niente jednym słowem

Wokół cisza, jak inaczej,
Ach, na pewno jest inaczej
Akt potencję ogranicza
Tancerzem był Stagiryta
Awicenna Wajdelotą
Substancja symbebekotą

Więc kłamano, słyszysz bracie
Bo tu wszystko jest inaczej
Popatrz, o tam, ten ptak-wilga
To sofia, mądrość sama
A my wszyscy, my jak filoi
Ona będzie, tylko ona
Egzaminy przyjmowała

Jest inaczej, tylko las
Hej kolego, rozkazuję

Porzuć książki: trzy, dwa, raz
Ptak-mądrością, leć do chmur
Skrzydła zbuduj z pawich piór
Nie wierz księgom, Stagiryście
Leśne, dzikie kochaj życie
Ponad ziemię
W górę, hej
Szybciej, szybciej, o key

Wokół cisza, tylko las
Jak tu dobrze zapominać
Skąd był, skąd był, ach, z Akwinu
Ach, czytałem o tym, owym
Dziś far niente
Odpoczynek jednym słowem

NAŚLADOWANIE TUWIMA

Pisze maszyna, pisze maszyna
listy i listy, dźwignię wznies, buch
słowo za słowem kropką odcina
głoska, litera, cyfra, ruch

praca i praca, taśma się zwija
nasza maszyna, maszyny szczęk
aż bolą palce, aż boli szyja
lecą litery, rezonans, bieg

malutki liścik piszę pośpiesznie
słowa drobniutkie układam tu
czy jesteś zdrowa, co tam u ciebie
zamiast podpisu, kryptonim: zuch

podpisał liścik ktoś już ci znany
odpisz mi proszę na ten list też
słowo za słowem ułóż na taśmie
palcem w literę właściwą mierz

twoja maszyna, czy też tak szepcze
słowa i dźwigni pośpieszny rytm
moja maszyna dodaje jeszcze
że jesteś szepcem dziś tęsknot mych

twoja maszyna, moja maszyna
listy i listy bez końca wciąż

no daję słowo, straciłem głowę
maszyna pisze: ściskam cię, mąż

MAZUR

1.

Hej, koledzy, stańmy wraz
Filozofia pośród nas
Filozofia w sercu, w duszy
Filozofia żyć nas uczy
Więc wesoło dalej w koło
I śpiewajmy tak

Skarbem twoim, bracie, myśl
Tego nie ma pies, ni liść
Sprawdź i dowód uchwyc tu
Żeś nie piasek, lecz i duch

W zgodzie z duchem ciało
Człowieka skomponowało
Wspólne cele, więc w przyjaźni
Co najlepsze twórz

2.

Hej, koledzy, stańmy wraz
Każdy człowiek pośród nas
Dla każdego serce w dłoni
Pieśń niech radość nam rozdzwoni
Że myślimy i znać chcemy P
rawdę, siebie, świat

Przecież możesz przestać żyć
Przestać istnieć może liść
W swej istocie stwierdzisz brak
Brak istnienia, a to znak

Że istnienie tobie dać mógł ten
Kto ma je w sobie
Taki byt jest tylko jeden
znasz go, ciesz się więc

3.

Hej, koledzy, stańmy wraz
Każdy człowiek pośród nas
Z każdym drzewem, mrówką, płotem
Tańczyć dzisiaj mam ochotę
Bo znalazłem sens radości
Serce z siebie dać

Poznać mogę to, co jest
Walk o dobro przeżyć chrzest
Wątłym siłom radzi Bóg
Ja nie mogę, lecz On mógł
I porządek w sobie
Widzę, że już teraz zrobię
W zgodzie z sobą, z całym światem
Śpiewam, tworzę ład

AMERYKA, AMERYKA

Gdziem, o nieba? Ha, w Kanadzie
Moje w chmurach miejsce
W tych ogrodach Semiramis
Polski duch być nie chce

Tu lodówka, automobil
Koka-kola. Dżemy
Wsiadł, poleciał na pustynię
światłem wzgardził, wiemy

Lecz pustynia, jak pustynia
Coś, jak gdyby New Jork
Dla mnie USA to pustynia
Czerpię tylko urok

I pustynna kontemplacja
Tych uroków boskich
Znowu USA, znowu zgroza
Cinerama, troski

Ha, nawrócę ten świat podły
Gdzie? A w kinie, jazda
Pokutujcie. Siadł w fotelu
Nowoczesny gazda

Jazzy, trele, materializm
i Urocze ciuchy

I pokusy, jak Antoni
Cierpią polskie duchy

Lecz Antoni świętym został
Więc lećmy do USA
Bym poleciał, lecz profesor
Do powrotu zmusza

Me marzenie o świętości
Przez pokusy w USA
Ha, przepadło, więc z nadzieją
Do Toronto ruszam

A w Toronto filozofia
I świat niby polski
Taki Kraków, ta joj Franiu
Taki profesorski

PIOSENKA O LUBLINIE

Krakowskie Przedmieście i Ratusz, i Brama
Gwar dzieci na Zamku, na LSM kwiaty
Co człowiek - to serce, a nazwa ta znana
To Lublin gościnnie, jak dawniej, przed laty

Lublin - to serce, serce - to kwiat
Uwierz piosence: człowiek - to brat

Bo dawniej w Lublinie gościło się miodem
Dziś miody popijesz wraz z kormoranami
Pod niebem, bo Kosmos zaprasza swym złotem
Z Lublina na księżyc, więc pojedź wraz z nami

Lublin - to serce, serce - to kwiat
Uwierz piosence: człowiek - to brat

Więc pojedź w przygodę, w nastroje kawiarni
W intelekt Uczelni, w F S C urodę
Z Kosmosu powrócisz Lublin, Lublin bawi
I uczy, i śpiewa tak jak serce młode

Lublin - to serce, serce-to kwiat
Uwierz piosence: człowiek - to brat

Przyjedź do Lublina, tu uczą radości
Uczą sensu życia, jak rozmawiać z kwiatem
Poznasz, czym jest dobroć serca ludzi prostych

I że dla człowieka masz być zawsze bratem

Lublin - to serce, serce - to kwiat

Uwierz piosence: człowiek - to brat

OD AUTORA

CZYM JEST DLA MNIE POEZJA

Wydaję ten tom wierszy, choć nie uważam tej formy literackiej za główny sposób wyrażania swej myśli. Posługuję się najczęściej formą rozprawy naukowej i esejem, w którym wyrażam uprawianą przeze mnie zawodowo filozofię: zarówno stanowiące ją problemy, jak i ich historię. Publikuję też artykuły i książki religijne.

Tematy, którymi się zajmuję, nie są na ogół przedmiotem poezji. W literaturze filozoficznej i religijnej, a nawet teologicznej, natrafiam jednak często na język poetycki. Zainteresowała mnie więc relacja między różnymi językami, np. językiem słów i językiem gestu, wprost przekład myśli na taniec. A jest mi potrzebna, dla dobra filozofii i publikacji religijnych, świadomość różnicy między językiem filozofii, religii, teologii i poezji.

Wydane tu wiersze powstały niezależnie od refleksji nad różnicą między językami. Pisanie wierszy jest jednak doświadczeniem, które pomaga refleksji uświadomić sobie nie tylko inną technikę pisania wierszy niż rozprawy i eseju, to znaczy inny przebieg organizowania informacji o tym, co chcę wyrazić, a nawet inne słownictwo, lecz także inny przedmiot opisu w wypadku filozofii, teologii i poezji.

To zagadnienie osobnego przedmiotu opisów poetyckich powoduje, że nie mogę tego tomu wierszy

pozostawić bez kilku uwag na temat, czym jest dla mnie poezja. Może powodem tego jest zawodowy nawyk filozofów, który zawsze ustalają, czym coś jest. Proszę mi wybaczyć ten nawyk, lecz właśnie mi trudno nie zastanowić się, czym jest poezja, a głównie, czym jest ona dla mnie.

Gdy rozważa się organizację informacji poetyckiej i język tej informacji, uwaga kieruje się właśnie do jej przedmiotu. Inaczej mówiąc, trzeba zastanowić się, czego dotyczy opis poetycki.

Doszedłem do wniosku, że poezja jest opisem sytuacji poetyckiej. Czym więc jest sytuacja poetycka.

Zgodnie z realistyczną metodologią, to znaczy z organizowaniem jakiegokolwiek analizy w obszarze: byt - intelekt, a nie: intelekt - byt, zawsze byt, to, co realnie jest, wyznacza zrozumienie go, ujęcie, wyrażenie i utrwalenie w języku, zorganizowanym w czytelny opis. To nie ja jestem autorem lub twórcą swoich rozumień, co sugerowałaby relacja intelekt - byt, lecz byt, coś realnego, sama rzeczywistość aktywizująca intelekt w kierunku działań poznawczych, byt w relacji do intelektu jest autorem i twórcą moich rozumień, które wyrażam w zorganizowanym opisie językowym.

Podobnie dzieje się w poezji. Polega więc ona nie tyle na mającym źródło w intelekcie człowieka konstruowaniu opisu poetyckiego, na opracowaniu językowym, na obrazowaniu, na ujęciu, pozwalającym odbierać tekst w różnorodnych interpretacjach. I nie wieloznaczność pojęć, słów i obrazów stanowi poezję. Wyznacza ją raczej i może

przede wszystkim sytuacja poetycka, coś, co bytuje poza refleksją poety, który jednak umie tę sytuację dostrzec, gdyż właśnie poetę wyróżnia i stanowi wrażliwość na sytuację poetycką oraz umiejętność jej opisanie.

Aby dojść do scharakteryzowania sytuacji poetyckiej, zauważmy najpierw, że rzeczywistość jest zespołem realnych bytów, takich jak ludzie, zwierzęta, rośliny, pomiędzy którymi lub ich własnościami zachodzi ogromna ilość realnych relacji, takich jak zależności przyczynowe (sprawne i celowe) i odniesienia osobowe (obecność, rozmowa, przyjaźń). Te byty i te relacje, poznawane przez człowieka, są wyrażane w tworzonych przez niego wytworach. Wytwory są nowymi układami bytów realnych, scalanych nadaną im przez człowieka funkcją. Wytworem jest np. stół. Tworzymy go w ten sposób, że scalamy w nowy układ realne drzewo, żelazo, farby w takim celu, że pełni on funkcję kompozycji, na której opieramy się, piszemy, stawiamy wazon z kwiatami. Inną funkcję zlecamy podobnemu układowi, gdy każemy mu być szafą. Inne też funkcje zlecamy, inaczej zresztą komponowanej rzeźbie, muzyce, czy architekturze. Z kolei, między bytami i wytworami powstają relacje pomyślane, takie jak intuicje, teorie, światopoglądy. Dodajmy tylko, że między bytami, np. człowiekiem i tworzywem wytworów, takim jak drewno, żelazo, farby, zachodzą relacje realne. Relacje pomyślane zachodzą między bytami, a istotą wytworów, w których tą istotą, tym, czym one są, jest pełniona przez nie funkcja.

Gdy relacje pomyślane powiążemy z relacjami realnymi w skomponowaną całość, powstaje życie codzienne, w którym dominują wartości, wyznaczone światopoglądami, będącymi zinterpretowaniem aktualnej kultury, zresztą tak samo zbudowanej, jak światopoglądy.

Realnymi bytami zajmuje się filozofia i teologia. Własności tych bytów i ich relacje do aparatury fizycznej badają nauki przyrodnicze. Wartościami, światopoglądami, kulturą i ich związkami z człowiekiem zajmują się nauki humanistyczne. Teorią konstruowania wytworów zajmuje się sztuka i nauki techniczne. Wszystkie te nauki zajmują się bytami lub relacjami w różnych ich układach zgodnie z pytaniem, które jako przedmiot formalny wyznacza daną naukę.

Wszystkie nauki razem wzięte nie wyczerpują jednak zakresami przedmiotu swych badań niezliczonej ilości nakładających się na siebie relacji realnych i pomyślnych. Pozostają jeszcze relacje i ich układy, które ujmuje tylko ktoś na nie wrażliwy, kto je dostrzeże dzięki tej wrażliwości i opisz. Pozostają relacje, które stanowią sytuację poetycką.

Posłużmy się najpierw przykładem, aby te układy relacji, nazwanych sytuacją poetycką, wyraźniej zobaczyć i odróżnić od innych układów relacji, zobaczyć w nich to, co je właśnie wyróżnia. Oto fragment wiersza ilustrującego może dość wyraźnie taką sytuację poetycką. Nie chodzi tu o klasę wiersza, lecz o jego przydatność w poszukiwaniu sytuacji poetyckiej.

*Mówią
niezrozumiale twe metafory
a ja naprawdę kocham
kocham wrony
I żal naprawdę mam do słońca
że moje oczy na dno wody
jak jarzębiny strąca*

W podanym fragmencie wiersza są opisane relacje realne i pomyślane, a ponadto te relacje pomyślane są tu traktowane właśnie jako realne. Realną sytuację stanowi odniesienie człowieka do wrony, realną relacją jest również odniesienie człowieka do wody i do jarzębiny. Te relacje są jednak splątane z relacjami pomyślanymi. Taką relacją pomyślaną jest w tym wierszu deklarowana relacja osobistej sympatii do wrony, a także informacja, że ktoś przeżywa relację żalu do słońca, że zachodzi relacja między oczami człowieka i słońcem, taka jednak, że słońce umieszcza te oczy na dnie wody, tak jak ktoś wrzuca tam owoce jarzębiny. Tych realnych oczu nie ma na dnie wody. Jest tam tylko ich odbicie. Relację człowieka do tego odbicia, które jest tylko załamaniem światła, a więc swoistą własnością subiektywną, czy drugorzędną, ja określiłby to Hume, uważa się za relację realną, gdyż nie traktuje się w wierszu tego odbicia, jako odbicia, lecz jako realnie znajdujące się w wodzie oczy. Utożsamiono ponadto realną relację drzewa do znajdujących się na dnie strumienia jego owoców z relacją człowieka do odbicia w

wodzie jego oczu. Uznano więc relację nierealną, a więc pomyślaną, za relację realną.

W wyniku tego, nałożenia się relacji pomyślanej na relację realną, a zarazem z powodu podobieństwa relacji pomyślanej do realnej, uznano relację pomyślaną za realną, i w ten sposób powstała właśnie sytuacja poetycka.

Takiej sytuacji lub układu relacji realnych i pomyślanych nie bada żadna nauka. Opis tej sytuacji stanowi osobne wydarzenie. Jest poezją.

Powtórzmy, czym jest ta sytuacja poetycka, której opis wyznacza poezję.

Przecięcie się relacji realnych z relacjami pomyślanymi, splątanie odniesienia drzewa do znajdujących się w wodzie jego owoców z odniesieniem człowieka do odbicia w wodzie jego oczu i traktowanie tego odbicia jako realnych oczu na zasadzie podobieństwa związku drzewa z owocami do związku człowieka z jego oczami,

ponadto informacja, że ktoś oglądający w wodzie odbicie swoich oczu realnie przeżywa żal do słońca za odebranie mu oczu i wrzucenie ich do wody, wszystko to tworzy sytuację poetycką. Inaczej mówiąc, sytuacją poetycką jest występowanie relacji pomyślanych łącznie z relacjami pomyślanymi jako realnych. Tych relacji właśnie nie bada żadna nauka, bo przecież odbicie oczu ludzkich w wodzie nie stanowi realnych oczu, ani ich własności. Ten układ relacji, tę sytuację poetycką dostrzega tylko poeta.

Gdy człowiek, wrażliwy na podobieństwo relacji pomyślanych do realnych, gdy właśnie poeta to

podobieństwo ujmie i opisz traktując tę zbieżność jako coś realnego, przejmującego, wyjątkowego, uzyskujemy opis poetycki.

Gdy więc ktoś dostrzeże kompozycję relacji realnych i pomyślanych i ze względu na ich podobieństwo potraktuje relacje pomyślane tak jak realne, gdy ponadto opisz to w sposób, który ukaże niedostrzegany dotychczas układ, a wreszcie, gdy ten opisany układ poruszy emocje, powstaje poezja.

Klasa tej poezji należy do niepowtarzalności wykrytej sytuacji poetyckiej i takiej trafności opisu, że czytelnik utworu poetyckiego na nowo przeżyje swój los, swą ludzką kondycję, eschatologiczne szanse miłości i szczęścia lub ich zagrożenie.

Trafność opisu polega na wiernym ujęciu sytuacji poetyckiej przy pomocy języka tak przejrzystego, tak świetnie ukazującego na tę sytuację, że człowiek jest zdumiony, poruszony i w wyniku tego swój los, szczęście i miłość czyni przedmiotem swych refleksji i emocji, które budzą w nim nadzieję, tęsknotę, oczekiwanie, a także aktywność, kierującą do tego, co najszczytniejsze.

Poezji, jak każdego wytworu, nie mierzy się jednak tylko skutkami odebranego przez nas opisu sytuacji poetyckiej. Poprzez ten opis porusza nas zresztą sama sytuacja poetycka, zaskakujący układ przecinających się podobnych do siebie relacji realnych i pomyślanych, które dzięki opisowi poetyckiemu sami zaczynamy dostrzegać.

Zauważmy, że może nas podobnie poruszyć i ukierunkować np. sama miłość.

Gdy wszystko to wywołuje w nas jednak kompozycja słów, tę kompozycję uważamy jako dzieło poetyckie. Jest więc ono wskazaniem na sytuację poetycką, jest jej opisem i wywołaniem przez ten opis doznań (rozumień i emocji), kierujących człowieka do wartości, które stanowią humanizm, bronią go a także budują.

O samej kompozycji utworu poetyckiego mówią już badacze literatury.

Filozof może dodać, że poezja jest relacją, która poprzez utwór wiąże sytuację poetycką z jej skutkami w ludzkich emocjach, decyzjach i rozumieniach.

Decyzje mogą uzyskiwać poziom dobra, a rozumienia - poziom mądrości. Dzieje się tak najczęściej, gdy zetkniemy się z wielką poezją, to znaczy z opisem ważnych dla człowieka sytuacji poetyckich, poruszających najgłębsze emocje, aktywizujące do ważnych decyzji i rozumień. Zawsze jednak każda poezja jest relacją, która - mobilizując człowieka do dobra i mądrości opisem sytuacji poetyckiej - musi być kompozycją o dużej sile słowa, słowa trafnego, pięknego, zharmonizowanego w proporcje, wykluczające elementy zbędne, słowa wiernego, wprost adekwatnego do sytuacji poetyckiej i jej skutków w człowieku, gdy człowiek opis tej sytuacji pozna i przeżyje.

Poezja więc to nie metafory, jakkolwiek są one znakiem podobieństwa relacji pomyślanych do realnych. Poezja to opis tego, co zachodzi poza nią jako układ relacji, taki jednak opis, że jego główny sens, jego pointa znajduje się poza tym opisem, właśnie w skutkach odebrania tego opisu, w rozumieniach i emocjach: zobaczenie głębiej

swego losu, szczęścia i miłości, w nowych perspektywach i szansach, bliżej dobra i mądrości tworzących humanizm, a przez to pełniej pozwalających nam służyć człowiekowi, z większym zapasem sił, emocji, rozumień i decyzji.

Poezja, jako opis układów relacji pomyślanych i realnych, buduje się więc w obszarze odniesienia: byt - intelekt. Zaczyna podlegać realistycznej metodologii, co zwiększa szansę jej odkrywczosci. Rzeczywistość bowiem jest bogatsza niż pomysły ludzkiego intelektu. Dostarcza sytuacji poetyckich na miarę nieskończonych

możliwości komponowania się relacji pomyślanych z realnymi w coraz inne układy, zaskakujące „pomysłowością”, świeżością, ładunkiem informacji, aspektami piękna, jeżeli tym słowem określimy harmonię, proporcję, sympatię, swoistą sensowność układów relacji, scalanie się odniesień podobnych w sposób niepowtarzalny, tak wyjątkowy, że można je porównać z niezliczoną ilością odmian kwiatów, ich barw i kształtów. Wystarczy to opisać, to znaczy umieć opisać słowem trafnie dobranym, wiernym temu, co ktoś wrażliwy na sytuacje poetyckie dostrzegł, zrozumiał i odczuł, i z kolei właśnie przekazał w opisie poetyckim, aby wywołać rozumienia i emocje, wynoszące ludzi z codzienności w swoiste, intelektualne i emocjonalne, wprost duchowe święto.

To wyniesienie człowieka do poziomu święta nie wyrzywa ludzi z życia codziennego, gdyż życie codzienne jest także właśnie układem relacji pomyślanych i realnych. Nie różni się od poezji tylko wtedy, gdy relacje pomyślane

zaczniemy uważać za realne. W życiu codziennym ta pomyłka jest źródłem dodatkowych trudności, a niekiedy przeniesieniem nas w nierealny świat spraw fikcyjnych. Gdy uzyskają one swój biurokratyczny wystrój, życie staje się ciężkie. Gdy zbliżą nas do poezji, znajdujemy pociechę w atmosferze święta, w doznaniu oddalenia się od zagrożeń, w wzbogaceniu rozumień i emocji dostrzeżeniem tego, czego na co dzień nie widzimy, co jest aspektem wzruszenia, uwalniającego od stresów, łagodzącego napięcia, umożliwiającego łagodność i dobroć.

Poezja, jako pieśń układów relacji, pozwala odbierać świat właśnie łagodniej, z dystansem, życzliwie. Usuwa lęk, zbliża do ludzi, skłania do ufności i dobroci. Ukazuje świat, ludzi, życie codzienne od strony obecnego w nich koloru, dźwięku, harmonii, proporcji, symetrii i tych sensów, które pozwalają budować się humanizmowi.

Niekiedy jednak poezja, przyzwyczajając do posługiwania się podobieństwami i w wyniku tego do traktowania relacji pomyślanych jako realnych, może oddalać nas od świata, ludzi i życia codziennego. Może nas zatrzymać wśród spraw fikcyjnych.

Wynika z tego tylko tyle, że trzeba umieć zdystansować także poezję, a polega to na tym, że włączamy ją w humanizm, to znaczy poddajemy człowiekowi, gdyż on jest pierwszy z racji swej godności, wyjątkowy, ponieważ rozumny, umiejący uzyskiwać mądrość i obdarowywać miłością. Poezja nie może być czymś, czemu człowiek służy. Jako wytwór, referujący sytuację poetycką, należy do kultury. Autorem kultury jest

człowiek i z tego względu ma on prawo do korygowania kultury, a tym samym poezji. Przez korektę kultury i poezji rozumiem tu posługiwanie się nimi dla uzyskiwania szczęścia, gdyż nawet poezja, jako wytwór i każdy zresztą wytwór człowieka, ma pełnić wobec nas właściwą mu funkcję, która jest jego istotą. Funkcją poezji jest ukazywanie niedostrzegalnych na ogół aspektów kompozycji świata, wywołanie nowych rozumień i emocji, przenoszących w święto, w nadzieję, tęsknotę, oczekiwanie i w aktywność, sprzyjające miłości i szczęściu.

Gdy budujemy poezję w obszarze odniesień: intelekt - byt, uzyskujemy opis tego, co przeżywa tylko ten jeden człowiek. Gdy ukaże nam to sugestywnie, przejmująco, zamyka nas w obrębie swoich przeżyć, w małym świecie spraw. Mająca początek w ujęciach Kartezjusza tendencja wydobywania problemów z własnego intelektu, prowadzi do zubożenia poezji, gdyż tylko do przekonstruowywania określonej ilości wątków i relacji.

Gdy budujemy poezję w obszarze relacji: byt - intelekt, autorem sytuacji poetyckich staje się rzeczywistość, ogromna w swych nie dających się wyczerpać układach relacji, wspaniała w swym dostojności źródła wciąż opisywanego, coraz pełniej rozumianego, wzbogacającego człowieka aż do poziomu właśnie mądrości i szczęścia.

Poezja jest dobrem, gdy jest poezją, gdy jest więc relacją między sytuacją poetycką, a jej skutkami, wywołanymi w człowieku, który tę relację odebrał, to znaczy zrozumiał i przeżył. Gdy natomiast w literaturze

filozoficznej, religijnej, teologicznej, stanowi twierdzenie, sygnalizowane językiem poetyckim, znaczy to dla mnie, że autorzy prac z tych dziedzin pomylili relację realną z relacją pomyślaną i zafascynowani ich podobieństwem uznają to, co pomyślane, za coś realnego. Zdarza się np. często w teologii, że Słowo, które jest drugą osobą Trójcy Świętej, bywa mieszane ze słowem, przekazany przez pismo św. Podobieństw jest tu wiele. Tych różnych jednak spraw nie wolno mylić. Bóg bowiem jest pełniejszy, doskonalszy, znakomitszy niż to, co pomyślane i wytworzone. Jest samą mądrością i szczęściem, podczas gdy poezja jest tylko tym, co może ku Bogu kierować. Zawsze kieruje do Boga, świata i ludzi, gdyż tam ma swe źródło.